Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT · פרײז 15 גראשען · הײנט 8 זײטען

נײער פאלקסבלאט

№ 76 | Łódź, Poniedziałek, 30 marca 1931 r. | נײנטער יאהרגאנג | לאדז, מאנטאג, י"ב ניסן תרצ"א | № 76

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224=71

כשר לפסח | די בעוואוסטע יודישע שאקאלאדע=פאבריק „ZŁOTY RAJ" אינהאבער: ש. האלפערן | כשר לפסח

מאכט בעקאנט איהר געעהרטע קונדשאפט, אז צום בעפארשטעהענדען פסח איז זי פערזעהען מיט א רייכען אויסוואהל פון פערשידענע שאקאלאד און קארמעלען כשר לפסח אפילו למהדרין מן המהדרין

אונזערע פערקויפס=שטעלען: וושכאדניא 50, זאוואדזקא 11, צעגעלניאנא 26.

בעמערקונג: אלעס ווערט אויסגעארבייט בהכשר גמור אונטער דער השגחה פון אנשים כשרים ונאמנים. מ'בעט זעהר די ג' קונדשאפט, וואס פריהער איינצוקויפען אויף יו"ט, כדי אויסצומיידען א גרויסען געדראנג.

● גראנדיעז ●

װעט זײן דער

ערב-פסח-נומער פון „נײעם פאלקסבלאט"

דער נומער װעט ענטהאלטען

פון כל טוב:

ארטיקלען, ערצעהלונגען, פעליעטאנען, א רייכע הומא-ריסטישע אפטיילונג א. אז. וו.

אחוץ דעם װעט דער נומער ברענגען דעם

אנהויב פון א נייעם,

גרויסען סענסאציאנעלען ראמאן

— א. נ.: —

„דער פוילישער שטערן"

דער נומער וועט ערשיינען אין א בעדייטענד

פערגרעסערטער צאהל זייטען

און אין א פילפאכיגער אויפלאגע

פערזוימט נישט אריינצוגעבען

אייערע אנאנסען

אין גרויסען ערב=יום=טוב=נומער

פון „נייעם פאלקסבלאט"

אנאנסען ווערען אנגענומען היינט און מארגען א גאנצען טאג אין דער אדמיניסטראציע פיעטריקאווער 21, טעל. 224=71.

שאקאלאד וקאקא „אנגלאס"

שוץ-מארקע

שוץ-מארקע

בעזה"י יום ג', ב' שבט תרצ"א.

תעודת הכשר לחג הפסח

הנני מאשר בזה, כי בית החרשת לעשיית שאקאלאד וקאקא תחת השם

„אנגלאס"

— של הפירמא — „אנגלא=אזיאטיק" בעלת הפירמא הנודעת לשם „וו. וויסאצקי ושותפיו"

נמצא בפה דנציג=אליווא, הוא עומד תחת השגחתי וכל החומר הדרוש לעשיית שאקא=לאד כמו: תופיני הקאקא, סוכר וחלב יבש של בהמות טהורות נזהר בכל דבר של חשש ח"מוץ ואיסור. החלב יבש נתקבל מאמשטרדם בהכשר של הרב אב"ד שליט"א. השאקאלאד עשוי אריח אריח, בלתי ממולא ואין בו שום נוזל אחר. החדרים נקיים מכל חמץ, גם הפועלים אינם אוכלים שמה, והקונטרולה היא ע"י איש נאמן לזה. על כן הנני מעיד שהשאקאלאר והקאקא של פסח של הפירמא „אנגלאס" עם חתימתי הם כשרים בלי שום חשש כלל.

הבא על החתום פה דנציג

יעקב מאיר סגלוביץ החופ"ק דנציג

מחבר ספרי „מאסף דרושי"

בן הרב הגאון ר' חיים זצ"ל מווילנא

(מקום החותם)

הננו מאשרים בזה שהפבריקא לעשיית שאקאלאד וקאקא תחת השם „אנגלאס" של הפירמא „אנגלא-אזיאטיק" בעלת הפירמא וו. וויסאצקי ושותפיו בדנציג נמצאת תחת השגחה מעולה של הרב הגאון ר' יעקב מאיר סגלוביץ שליט"א אבד"ק דנציג, וכל אחב"י יכולים לתמוך על היוצא מהפבריקא הנזכרת בהכשר הרב הנ"ל בלי שום חשש על ימי חג הפסח הבע"ל.

יום ג', ב' שבט תרצ"א.

בועד הרבנים לעדת ווארשא.

יין כשר לפסח!

אויב איהר האט נאך נישט געטרונקען דעם בעוואוסטען ראזינען=וויין „פראגרעס № 7"

דאן איבערצייגט אייך, אז איהר בערויבט אייך און אייער פאמיליע הנאה צו האבען פון גוטען וויין, וואס קאסט זעהר ביליג.

צוליב א רעקלאמע פערקויפען מיר

א פלאש פון ¼ ליטער גוטען ראזינען-וויין № 7

נאר 65 גראשען

א באטשינקע דעם זעלבען נומער

1.50 זל.

צו דער בעקוועמליכקייט פון ג' פובליקום בעקומט מען אויך דעם וויין „פראגרעס" № 7 ביי

ח. בלאנקעט גלובנא 69

אלע סארטען ווײנען פון דער פירמע „פראגרעס" איז צו בעקומען אויף פסח, א חוץ נאר די ¼ ליטערדיגע צו 65 גראשען.

ווײן- און מעהד=פאבריק

„פראגרעס" אלטער מארק 2

טעלעפאן 184=82

בעמערקונג: ביי אונז בעקומט מען רויט-וויין פריי פון צוקער

עכט נור אין אריגינעל שאכטעל

בעמערקונג! זאפראווע אויף דער וואג ארבייטען מיר נישט. ווארפט זאלכע אב אלס פאלשע סחורה

אכטונג, לאדזער יודען!

אזוי ווי אויף רייבעכץ איז דא א גרויסער חשש חמץ בפסח, דעריבער האט דער ראבינאט קיין שום הכשר נישט געגעבען, נאר אונזער איינציגער הכשר, דעריבער זאלט איהר נישט קויפען קיין שום מציאות אין גאס, נאר פון אונזערע באנדראלירטע זעקלעך פון 1, 2, 3, 5 קילא. פאר רייבעכץ אהן באנדעראל זענען מיר נישט פעראנטווארטליך פאר כשרות

פנחס מארגענשטערן, קאמיענא 11

פנחס יעקב בריקמאן וושכאדניא 2

הילפס= פעראיין „בית-לחם" וושכאדניא 70

קאמוניקאט.

דערמיט טיילען מיר מיט די בעזיצער פון די טאלאנען, דאס די פסח=שטיצע אין נאטור וועט פערטיילט ווערען לויט פאלגענדען סדר:

היינט, מאנטאג פון נומער 1 ביז 400

מארגען, דינסטאג " " 401 " ענדע

די שטיצע וועט פערטיילט ווערען אין די שעה'ן פון 6 ביז 9 אווענד.

דאגעגען די פערזאנען, וועלכע האבען זיך פערשריבען צו עסען אין דער פסח=קוך מוזען אונבעדינגט קומען ארויסנעהמען די טאלאנען דינסטאג פון 8 ביז 10 אין אווענד.

די פערוואלטונג.

וואס טויג אייך זיין אין ספק!

און ריזיקירעז אייער געלד און געזונד קויפענדיג
אונפּעסאנטען וויין. אדער נאר פאלסיפיקאטען
ווען איהר וועט זיין פולשטענדיג זיכער
און האבען דעם בעסטען וויין אין דער וועלט, קויפענדיג

כרמל
ווייז און קאניאק

פון באראן ראטשילד'ס וויין-קעלער
זייט פארזיכטיג ביים קויפען! גיט אכטונג אויף די שוץ מארקען!

אנ'ערונג פסח!

דערמיט מאך איך בעקאנט דער געעהרטער קונדשאפט, אז די פירמע

מ. פאגעלמאן ציגעל-גאס 42
— טעלעפאן 20-178 —

בעזיצט די פערטרעטונג פון די בעוו. ווארשאווער וויין-פירמע

א. נ. ליבערמאן ווארשא, פראנציסקאנער 19

און איך פערקויף אלע ווי י נ ע ן געגוי צו די זעלבע פרייזען, ווי אין ווארשא. אויך בעקומט מען ביי מיר פערשידענע אנדערע וויינען, ליקערען קאניאקען, שפריט, כרמל-וויין כשר לפסח!

געגויע פאבריקס פרייזען! :–: קומט און איבערציינגט אייך!

כשר לפסח! מיט אכטונג **מ. פאגעלמאן**
ציגעל-גאס 42, טעל. 20-178

כשר לחג הפסח! —— כשר לחג הפסח!

די בעוואוסטע וויין-האנדלונג
מ. ליפסקער, צעגעלניאנא 41
טעל. 46-190

דערמיט מאך איך בעקאנט מיין ג' קונדשאפט, אז מיין וויין-געשעפט איז פערזעהן מיט א גרויסען אויסוואהל פון פערשידענע ווי י נ ע ן פון אייגענער פאבריקס-אויסארבייטונג

ראזינען-וויין און עכטע פיינעם **אונגאר-וויין כשר לחג הפסח**
אויך שפירט, ליקערען, קאניאק, מעהר און כרמל-וויין

אלעס צו קאנקורענץ-פרייזען! קומט און איבערציינגט אייך! רעעלע בעהאנדלונג!
צוליב רעקלאמע גיב איך ארויס פאר 1,50 רייגעם ראזינען-וויין
אויף פערלאנג פון די ג' קונדען ווערען די בעשטעלונגען אבגעשיקט אהיים

מיט אכטונג
מ. ליפסקער, צעגעלניאנא 41, טעל. 46-190

כשר לחג הפסח

אלע • ווײַנען • ראזינען און
סארטען • אונגארישע

מעהד
שפירט
ליקערן

כשר לפסח רעיעל, גוט און ביליג! **כשר לפסח**
בעקומט מען נור ביי דער אלטער פירמע
יחיאל מאיר בריסטאווסקי, בזשעזשינער 9

נוצט אוים די געלעגענהייט!

קויפט וויי'ן און מעהד כשר לפסח נור ביי דער 1-טער סוועלע
אין דער לאנג-בעוואוסטער וויין- און מעהד-פאבריק
„מאלווין" צעגעלניאנא 36 אין הויף
אדער אין וויין-האנדעל פאלודניאווא 5
וואו איהר בעקומט אויך פערשידענע
אונגאר-וויין, כרמל, שפריט און ליקער של פסח
די בעסטע סחורה! צו די ביליגסטע פרייזען!
פאר סוחרים ראבאט! מיט אכטונג **משה אלטער**
צעגעלניאנא 36 — פאלודניאווא 5

די מאשין-מצות-פאבריק

פון דער בעקאנטער צוקערניע

נ. ווײַנבערג

אונטער דער השגחה פון יאנאווער רב

38 פיעטרקאווער 38, טעלעפאן 143-82

מאכט בעקאנט דער ג' קונדשאפט, אז צוליב די קאלאסאלע בעשטעלונגען, ווערט געבעטען וואס פריהער צו קומען נאך מצות כדי צוזיארום אלעמען צו קענען ליוו'ן וואונש צופרידענשטעלען.

צו קאנקורענץ-פרייזען.

בעמערקונג: די מצות און מצה-מעהל זענען געפאקט און פערזעהן מיט אונזער פירמע. אלע בעשטעלונגען ווערן אבגעשיקט אהיים.
פערקויף-שטעל: הירשבוים ריבנא 11 טעל. 151-50.
בעמערקונג: צוליב דעם, וואס א סך פעררופען זיך, אז זיי האבען צו פערקויפען אונזערע מצות, ווארענען מיר, אז אונזערע אריגינעלע מצות זענען פערזעהן מיט אונזערע פירמעווע עטיקעטען און אויך קיין שום פיליאס בעזיצען מיר נישט.

ביליג מצות

איך פערקויף דינע גוטע מצות צום פרייז פון
16 זל. פאר א פוד.
קומט און איבערציינגט אייך
גרינער מארק 7 (מאלא)
אין הויף אין קעלער

וויכטיג נייעס!
פערקויף

פון פערשידענע בוימוואלענע רעשטלעך פאפעלין, באטיסט, לייווענד, מושלין, נאנסוג א. אז. וו. אויף מעטער און אויף וואג צו קאנקורענץ-פרייזען
מ. לאנדסבערג
לאדז, ציגעל-גאס 59, פראנט, 1. שט.

— א — מיט א
גרויס **צימער** קוך
אדער 2 קליינע צימערן מיט א קוך
מיט בעזונדערן איינגאנג, אלס סובלאקאטאר אדער פינ'ם ווירט אין צענטרום שטאט אויף חודש-געלד
ווערט פון זאפארט געזוכט.
אפערטען אין אדמיניסטר. פון „נייעם פאלקסבלאט"
פאר „I. D."

א יונגער

פון אנשטענדיגע עלטערן, וועלכער זאל אויך קענען לעזען און שרייבען, קען זיך זאפארט מעלדען אין אדמיניסטראציע פון „נייעם פאלקסבלאט".

כעמיש-באקטעריאלאגישע לאבאראטאריע
מאגיסטער נ. שאץ

פיעטריקאווער 37, 2-טער שט., פראנט.
אנאליזען פון קאל, אירין, לייכעץ א. אז. וו.
אורין-אנאליז — 4 זל.

זאל פילהארמאניע, נארוטאוויטש 20.

דאנערשטיק, דעם 9-טן אפריל, 10 30 פרי קומט פאר

א פייערלעכע פרץ-אקאדעמיע

געווידמעט דעם 16. יאר-צייט פון גרויסן יידישן פאלקס-דיכטער י. ל. פרץ.

אין פראגראם: רעפעראטן: דער באוואוסטער דיכטער באטאשינסקי פון ארגענטינא, וואס איז יעצט צוגאסט אין פוילן, דער ליטעראטור-קריטיקער און פרץ-קענער לעא פינקעלשטיין (ווארשע). רעציטאציעס: דיכטער משה בראדערזאן וועט לייענען אייגענע שאפונגען געווידמעט י. ל. פרץ, דער באוואוסטער ארטיסט פון ג. „וויקט" ה' שערמאן און דער באקאנטער רעציטאטאר מאשקאוויטש וועלן רעציטירען פרצס ווערק.

בילעטן פון 50 גר. אן צו באקומען אין דער קאסע פון פילהארמאניע.

זאל „ארדט", זאכאדניא 43.

שבת, דעם 4. אפריל ד. י. (חול המועד), 11 א זייגער פריה קומט פאר

א ליטערארישער פריהמארגען

געווידמעט דעם לאדזער יונגען שריפטשטעלער ש. בערלינסקי.
עס נעהמען אנטייל די דיכטער: יצחק קאצענעלסאן, משה בראדערזאן, ש. בערלינסקי א"א
ווי אויך די דראמאטישע סטודיע ביים „הזמיר".

טעאטער „ארדט" זאכאדניא 43

2 גרויסע פארלעזונגען

פון בעריהמטען דיכטער

ז. סעגאלאוויטש

דאנערשטאג, דעם ערשטען טאג פסח, 2 אפריל, 3.30 נאכמ.
וועט דער דיכטער לעזען א. ד. ט.:
„דיכטער, קריטיקער און לעזער"
(אונזער ליטערארישער בארג-אראפ)
פרייטאג, דעם 2-טען טאג פסח, 3 אפריל, 3.30 נאכמ. א. ד. ט.
„שמענדריק-אסימילאציע"

בילעטען צו בעקומען אין דער קאסע פון „ארדט".

מאשין-מצות

פון די פעראייניגטע לאדזער בעקער-מייסטער
אל. קאשטשושקי 11, טעלעפאן 08-141

פערקויפס-שטעלען: פיעטריקאווער 33,
" " מ. יעלען, פיעטריקאווער 24,
" " י. ווילנער, פאמארסקא 3.

די מצות ווערען געבאקען פון בעסטען מעהל מיט דער אויפזיהרונג פון דער נייעסטער טעכניק אונטער דער שטרענגסטער השגחה פון יאנאווער רב וואפנער, ווי אויך פון 2 אבער-משגיחים. בעשטענדיגער היגיענישער און טאכמענישער אויפזיכט און האבען זיך מיט זייער גוטען געשמאק און פערדויליכקייט בעריהמט געמאכט. **מצות כשר לפסח.**

צו אלע מיטגלידער פון גאלדשמידען, זייגער-מאכער און גראווירער-צעך!

דערמיט מעלדען מיר, אז מאנטאג, ד. 26, קוויעטשען, פונקט 6 אוו. קומט פאר אין אייגענעם לאקאל, זאוואדזקא 4, די פארטזעצונג פון דער

אלגעמיינער פערזאמלונג

מיט פאלגענדער טאג-ארדנונג: 1) בעריכט פון קאסע, 2) בעריכט פון דער רעווידיר-קאמיסיע, 3) בודזשעט פאר'ן יאהר 1931–32, 4) וואהלען פון פאד סטארשים און פערוואלטונג, 5) פרייע פארשלאגען.

מיר בעטען אלע צעך-מיטגלידער אונבעדינגט צו קומען פינקטליך.
די פערוואלטונג. 2057

בעקאנטמאכונג.

צוליב דער בעקוועהמליכקייט פון דער ג. קונדשאפט, האט די בעקאנטע
לאדזער מאשין-מצות-בעקעריי
פון זלאטאנורא
געעפענט א פערקויף-שטעלע אין דער צוקערניע ווינער
רוג נארוטאוויטש און שענקעוויטש טעלעפ. 209-36

ווי אויך בעקומט מען די מצות אין פאלג. געשעפטע: צענטראלע - פאבריטשנע 5 טעל. 156-75; מ. גאלדבערג נאווראט 14 טעל. 101-49; מ. פאזנאנסקי, גדאנסקא 11, טעל. 161-59; מ. פאזנאנסקי טרעבושינסקא 65, טעל. 124-09; א. יאקובאוויטש, פראנציסקאנער 38, טעל. 189-37; ראזענצווייג, זאכאדניא 3, גליקסמאן קאפערניק 25; מ. ראקאווער, גדנסקא 34; מ. מיצענמאכער, וואטעני האוס 11, פלעונסקי, צעגעלניאנא 2; משה רעמבעלינסקי, אלעקסאנדראווסקא 18, טעל. 137-73. **מצות כשר לפסח!**

אנאנסן אין „נייעם פאלקסבלאט"
האבן דעם גרעסטן ערפאלג.

רעכטס-פובליציסט
י. אינפעלד

פיעטריקאווער 31
נעהמט אויף אינטערעסאנטען אין אלע געזעץ ענינים, טעגליך פון 5 ביז 8 אין אווענט.

מעהד און וויין של פסח

עמפפעהלט צו די ביליגסטע פרייזען און בעסטע קוואליטעט
די עלטעסטע לאדזער וויין- און מעהד-פאבריק
ש. ווישליצקי פיעטריקאווער 10
אין הויף

פאר פילאנטראפישע פעראיינען און ארויסטרעגער גרויסער ראבאט.
בכדי אויסצומיידען מיסברויכען בעמערקען מיר, אז די ביליגסטע סארטע מעהד איז געזיגעלט מיט ווייסען לאק, די בעסערע מיט רויטען און די בעסטע מיט גרינעם.

מאַרשאַל פּילסודסקי געקומען קיין ווארשא

וואַרשאַ, 29. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). 12 אַ זייגער ביינאַכט איז אויפ׳ן הויפּט־וואָקזאַל אָנגעקומען פון גדיניאַ דער ספּעציעלער צוג מיט׳ן מאַרשאַל פּילסודסקי. אינ׳ם צוג זענען אויך מיטגעפאָהרען די פרוי און קינדער פון מאַרשאַל, פּרעמיער סלאַוועק אַלע מיניסטאָר׳ען וועלכע זענען אַרויסגעפאָהרען קיין גדיניא צו בעגעגענען דעם מאַרשאַל.

צו בעגעגענען דעם מאַרשאַל פּילסודסקי אין וואַרשאַ האָבען זיך אויפ׳ן וואָקזאַל צוזאַמענגעקליבען דער סיים־מאַרשאַלעק דר. שוויטאַלסקי, סענאַט־מאַרשאַלעק ראַשקעוויטש, דער וויצע־קריגס־מיניסטער קאָנאַזשעווסקי, די וויצע־מיניסטאָרען, די גענעראַליזאַציע, שטאָט־קאָמענדאַנט, רעגירונגס־קאָמיסאַר, וואָיעוואָדע און כמעט אַלע דעפּוטאַטען און סענאַטאָרען פון ב.ב.־קלוב, די שפּיצען פון דער קאַנצלאַריע פון מלוכה־פּרעזידענט.

פון וואַגאָן איז דער מאַרשאַל אַריין אין אויפנאַהמס־זאַל פונ׳ם הויפּט־וואָקזאַל וואו ער האָט זיך בעגריסט מיט אַלע אַנוועזענדע און אונטער הילכיגע אויסרופען פונ׳ם פערזאַמעלטען עולם: „זאָל לעבען דער מאַרשאַל פּילסודסקי״! איז ער מיט דער פרוי און קינדער אַריין אין אויטאָ וועלכע האָט זיי אָפּגעפיהרט אין בעלוועדער.

אויפ׳ן וועג האָט דער עולם אין די גאַסען געמאַכט דעם מאַרשאַל שטאַרקע אָוואַציעס.

סוף פון דער היטלעריסטישער רעגירונג אין טהירינגען?

בערלין, (יט״א) דער סטיאָרען־קאָנווענט פון טורינגישען לאַנדטאַג האָט מיט אַ מעהרהייט שטימען בעשלאָסען צו שטעלען צו אָפּשטימונג דעם 1 אַפּריל ה.י. דעם אונצוטרוי־וואָטום געגען דעם היטלעריסטישען אינערן־ און בילדונגס־מיניסטער דר. פריק. װ יעס שיינט, וועט דער אונצוטרוי־וואָטום אָנגענומען ווערען מיט די שטימען פון דער דייטשער פאָלקס־פּאַרטיי, וועלכע איז ביז איצט געשטאַנען אין אַ קאָאַליציע מיט די היטלעריסטען און זיך לעצטענס פון זיי אָפּגעזונדערט. די היטלעריסטישע פּרעסע איז מלא חמה אויף דער דייטשער פאָלקס־פּאַרטיי פאַר דעם דאָזיגען שריט איהרען און האַלט, אַז זי האָט עס געטון אונטער׳ן דרוק פון דער רייכס־רעגירונג וועלכע האָט פון תמיד אָן אַ ביין אויג אויף דער היטלער־רעגירונג אין טהירינגען.

—=III—

הלוואי אויף אונז געזאָגט...

ניו־יאָרק, 29. (ספּ. טעל) לויט דער לעצטער סטאַטיסטיק האָט די צאָהל געדרוקטע עקזעמפּלאַרען פון צייטונגען, חודש־זשורנאַלען און וואָכען־בלעטער דערגרייכט ביז 120 מיליאָן פון דעם פערציג מיליאָן בלויז צייטונגען. אַזוי אַרום קומט אויס, אַז יעדער אַמעריקאַנער איינוואוינער קויפט אַ זשורנאַל און יעדער דריטער איינוואוינער — אַ צייטונג.

אין אַמעריקאַ ערשיינען איצט 1949 צייטונגען. די גרעסטע פון זיי די ניו־יאָרקער „דיילי נעווס״ דרוקט 1 מיליאָן מיט אַ פערטעל עקזעמפּלאַרען טעגליך.

„קאַרטי פּאָביטו״
פערלענגערט אויף וויטערע 2 יאהר

וואַרשאַ, 29. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). די יודישע קהלה האָט בעקומען צוגעשיקט פון אינערן־מיניסטעריום אַ מיטטיילונג אַז די „קאַרטי פּאָביטו״ פון די פרעמדלענדער זענען פערלענגערט געוואָרען אויף וויטערע צוויי יאָהר.

——=:O:=——

די דייטש־עסטרייכישע צאָל־אוניע
זאָל אויך האָבען אַ געהיימע מיליטערישע קלויזולע, וואָס איז געווענדעט געגען פּוילען

פּאַריז, 29. (ספּ. טעל.) די היגע פּרעסע פערשפּרייט אַ סענסאַציאָנעלע ידיעה אַז מאַרשאַל פּילסודסקיס צוריקקומען קיין פּוילען שטעהט אין צוזאַמענהאַנג מיט דער דייטש־עסטרייכישער צאָל־אוניע. די צאָל־אוניע זאָל האָבען אַ געהיימע מיליטערישע קלויזולע אַז אין פאַל פון אַ קריג זאָלען די דייטשע און עסטרייכישע אַרמייען ווירקען געמיינזאַם לויט אַ פערשטענדיגונגס־פּלאַן וועלכען עס וועלען אויסאַרבייטען די גענעראַל־שטאַבען פון ביידע מלוכות.

די טעטיגקייט פון דער אַרמעי זאָל געווענדעט ווערען געגען פּוילען, טשעכאָסלאָוואַקיען און יוגאָסלאַוויען. לויט די ווייטערדיגע אינפאָרמאַציעס פון דערזעלבע פּרעסע זאָלען געוויסע פּאָליטישע קרייזען אין עסטרייך זיין געגען אַזאַ מיליטערישער פערשטענדיגונג צווישען עסטרייך מיט דייטשלאַנד.

אַ פערטעל מיליאָן דאָלאַר
פאַר די יודישע קאָאָפּעראַטיווע בענק

וואַרשאַ, 29. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). די פיהרער פון׳ם פערבאַנד פון די יודישע קאָאָפּעראַטיווע בענק האָבען אָפּגעהאַלטען אַ קאָנפערענץ מיט די דירעקטאָרען פון „פונדיישאָן״. אינ׳ם מעמאָריאַל וועלכען דער פערבאַנד האָט מיט אַ קורצער צייט צוריק איבערגעגעבען דעם פונדיישאָן, און דעם „דזשאָינט״־דירעקטאָריום איז אָנגעוויזען געוואָרען אַז די יודישע קאָאָפּעראַטיווע בענק לעבען לעצטענס איבער אַ שווערען קריזיס. די מיטגלידער וועלכע זענען שטאַרק פעראָרימט געוואָרען ציהען אַרויס זייערע פּיינען.

איצט איז דערהאַלטען געוואָרען אַ מיטטיילונג אַז דער פונדיישאָן האָט בעשטימט 150.000 דאָלאַר. דאָס געלד וועט בעקומען די באַנק פאַר קאָאָפּעראַטיווען, וועלכע וועט עס אויסבאָרגען די אָנגעשלאָסענע קאָאָפּעראַטיווע בענק אויף צו ערטיילען די מיטגלידער לאַנגטערמיניגע הלוואות.

בקרוב זאָלען אָנקומען נאָך הונדערט טויזענד דאָלאַר אויפ׳ן זעלבען צוועק.

פעראייניגונגס־קאָנפערענץ פון לינקע פּועלי־ציון אין א״י

תל־אָביב, (יט״א). דאָ איז פאָרגעקומען די פעראייניגונגס־צוזאַמענפאָהר פון די 2 לינקע פּועלי־ציון־גרופּען, וועלכע זענען זיך פונאַנדערגעגאַנגען מיט 2 און האַלב יאָהר צוריק. איינע פון זיי איז געווען אָנגעפיהרט געוואָרען פון וועשער, ניר און ערעם, די אַנדערע — פון אַבראַמאָוויטש און יצחקי. די ערשטע גרופּע איז דורך דער ארץ־ישראל רעגירונג ערקלערט געוואָרען אַלס אונלעגאַל, בעת די לעצטע וואַהלען צו דער אספת־הנבחרים זענען נאָך ביידע גרופּען געגאַנגען בעזונדער און האָבען צווישען זיך אַפילו נישט געשלאָסען קיין פערבינדונגס־ליסטע, צוליב וואָס זיי האָבען פערלוירען אַ מאַנדאַט.

פאַר׳ן צוזאַמענפאָהר האָבען ביידע גרופּען אָפּגעהאַלטען בעזונדערע קאָנפערענצען, אויף וועלכע עס איז אָנגענומען געוואָרען די פעראייניגונגס־פּלאַטפאָרם. צוו. אַנד. איז בעשלאָסען געוואָרען גלייכבערעכטיגען די יודישע און העברעאישע שפּראַכען, אויסוועהלען א צ.ק. אויף פּאַרטעט־יסודות ביז׳ן באַהענטסטען פּאַרטיי־צוזאַמענפאָהר.

אַמעריקאַנער גאָלד אוצר בעטרעפט 4.7 מיליאַרד דאָלאַר

ניו־יאָרק, 29 (ספּ. טעל.) לויט׳ן ראַפּאָרט פון דעם מלוכה־אוצר אין די פעראייניגטע שטאַטען אויפ׳ן 1931 י. געפינט זיך אין וואַשינגטאָן אויף 4 מיליאַרד און 695 מיליאָן דאָלאַר גאָלד. דאָס איז 42 פּראָצ. פונ׳ם גאָלד וואָס געפינען זיך אין די מלוכה אוצרות פון דער גאַנצער וועלט.

טראָצקי פאָדערט ענטשעדיגונג
פאַר די היזקות וואָס ער האָט געהאַט בעת דער שׂרפה אין זיין ווילע

סטאַמבול, 29 (ספּ. טעל.) טראָצקי האָט זיך געווענדעט אין געריכט מיט א תביעה צום איינהאַבער פון דער ווילע וואו ער האָט געוואוינט, אז ער זאָל איהם פערגיטיגען דעם היזק וועלכען טראָצקי האָט געליטען בעת דער שׂרפה. ווי ס׳איז פעסטגעשטעלט געוואָרען איז די שׂרפה ענטשטאַנען צוליב דער שלעכטער איינאָרדנונג פון די קוימענס.

יודישע קולטור־קאָנפערענץ
סומט פאַר חיינטיגע פּסח אין ניו־יאָרק

ניו־יאָרק, (יט״א) פון 3־טען ביז׳ן 5־טען אַפּריל ה.י. וועט דאָ פאָרקומען אַ קולטור־קאָנפערענץ צונויפצורופען דורך דעם י.ל. פּרץ־שרייבער־פעראיין אין ניו־יאָרק, די קאָנפערענץ וועט בעהאַנדלען די דערגרייכונגען פון דער יודישער קולטור אין אַמעריקאַ אין משך פון די 50 יאָהר פון דער יודישער מאַסען־אימיגראַציע אין די פעראייניגטע שטאַטען, עס וועלען בעהאַנדעלט ווערען פראַגען פון יודישער ליטעראַטור, יודישע פּרעסע, יודישען טעאַטער א.אַ.וו. אין משך פון די קאָנפערענץ בעראַטונגען וועלען פאָרקומען אויסשטעלונגען פון יודישען בוך און פון יודישע קונסט־שאַפונגען.

די קאָנפערענץ וועט געעפענט ווערען דורך אַ רעדע פון דר. חיים זשיטלאָווסקי וועגען דער נאַציאָנאַלער בעדייטונג פון יודיש פאַר די אַמעריקאַנער יודישע מאַסען, רעפעראַטען וועגען דער יודישער פּרעסע וועלען האַלטען דר. אַ קאָראַלניק, און ב. וולאַדעק, וועגען יודישען טעאַטער — דר. מוקדוני, וועגען דער יודישער ליטעראַטור — ד״ר פּינסקי און וועגען די יודישע שולען אין אַמעריקאַ — ל. לערנער. עס ווערט ערוואַרט אַז אין דער קאָנפערענץ זאָלען זיך בעטייליגען אַנ׳ערך 200 דעלעגאַטען פון אַלע טיילען פון לאַנד.

ביליג און גוט!

אין דער בעקאַנטער פּראַצאָווניע פון

קראַוואַטען,

ווערען אָנגענומען פערשידענע קראַוואַטען, שלייפען און ספּאָרט־בינדעס צו ביליגע פּרייזען. עס ווערען אויך איבערגעאַרבייט און געוואַשען פון אַלטע קראַוואַטען אויף נייע, עס איז אויך צו בעקומען נייע קראַוואַטען צו ביליגע פּרייזען.

ש. הערשקאָוויטש
וואָלבאָרסקאַ 31, לינקע אָפיצ. 2־טען שטאָק

פּראָפ. ווייצמאַן וועגען דער יודיש־אַראַבישער פערשטענדיגונג

ירושלים, (29 (יט״א טעלעגראַפיש). אין אַן אינטערוויו האָט פּראָפ. ווייצמאַן ערקלערט, אַז דער פּאָליטישער טעראָר פון די אַראַבישע פיהרער וואָס בושעוועט אין א״י שטערט די פערשטענדיגונג

עס איז אָהן ספק, אַז ס׳רוב אַראַבער ווילען אַ צוזאַמענאַרבייט מיט יודען, נאָר די רעדעל־פיהרער האָבען מורא מען זאָל זיי נישט פערשרייען אַלס פעררעטער.

מיר מוזען איצט צוגרייטען די אַראַבער, זיי זאָלען אויפנעהמען די פּלאַטפאָרם פון אַ צוזאַמענאַרבייט. אַ סך אַראַבער גלויבען, אַז די פּאָליטיק פון גרויס־בריטאַניען איז אַנ׳אַנטי - יודישע. דאָס אָבער ווייט נישט אמת. די לאָנדאָנער רעגירונג ווירקט זעהר פיל מיט צו דער פערשטענדיגונגס־קאָנפערענץ.

ווייטער האָט פּראָפ. ווייצמאַן אָנגעוויזען, אַז די אַראַבישע עקזעקוטיווע רעפּרעזענטירט נישט דאָס אַראַבישע פאָלק.

וואָס שייך די שטעלונג פון די אַראַבער פון דער גאַנצער וועלט, האָט פּראָפ. ווייצמאַן געזאָגט, אַז די עגיפּטישע אַראַבער האָבען נישט קיין פעסטע שטעלונג צו דער יודיש־אַראַבישער פערשטענדיגונג. דאַגעגען די סירישע אַראַבער העצען שטאַרק געגען יודען.

בנוגע דעם ענטוויקלונגס־פּלאַן איז פּראָפ. ווייצמאַן איבערצייגט, אַז אָהן אַ פערשטענדיגונג מיט אַלע דריי צדדים וועט נישט קאָנען פערווירקליכט ווערען די 2 מיט אַ האַלב מיליאָנען הלוואה פאַר ארץ־ישראל.

„מיין נסיעה קיין אַמעריקאַ — האָט פּראָפ. ווייצמאַן איבערגעגעבען — האָט דעם ציל צוריקצושטעלען דעם צוטרוי און אויסצושטרייכען די פערביטערונג, וואָס עס האָט מיט זיך געבראַכט דאָס ווייס־בוך.

ירושלים, (29. (יט״א טעלעגראַפיש). פּראָפ. ווייצמאַן איז נעכטען איינגעלאַדען געוואָרען אין רעגירונגס־הויז.

======

אַ רעוואָלוציע אין דער קאָסמעטיק!

אונגעוועהנליכע רעדוקציע פון אַלע פּרייזען קאָנקורענץ־פּערפומעריע פון דער פירמע
אין דער איינציגער און איבעראַל־בעקאַנטער

י. דרוקער, 5 זאַוואַדזקאַ 5

טעלעפאָן 175-92

וואָס בעזיצט דעם רייכסטען אויסוואַהל פון די נייעסטע פּאַריזער פּערפומען, ווי אויך די פיינסטע ערשטקלאַסיגע פּודערן, טואַלעט־זייפען אז״וו

בעמערקונג: ענגראָסיסטען בעקומען ספּעציעלען ראַבאַט. מיט אַכטונג

Perfumerja J. DRUKIER, Zawadzka 5, tel. 175-92

קיין פיליעס בעזיצען מיר נישט.

לאדז 30 מערץ 1931

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז 30 מערץ 1931

געפאַהר
צוליב בלאַטעס

ווינטער זענען די בלאַטעס געווען פערפרוירען און אין פריהלינג הויבען זיי ביסלעכווייז אָן זיך אויסצוטריקענען. עס איז קלאָר, אַז אויב מ'שרייבט אין אַ יודישע צייטונג וועגען בלאַטעס, מיינט מען דאָס טאַקע די אמת'ע „פינסקער בלאַטעס". און אַזוי ווי עס איז ווייער בלאַטיק אויפ'ן הארצען און נאָך־מעהר בלאַטיק אין די געשעפטען — איז זעלבסט־פערשטענדליך, אַז „בלאַטע" איז געוואָרן אַ גע־שעפט, אַז מאַנכע יודישע אָפּטימיסטען האָבען גע־האָפט צו לעזען כאָטש טיילוויז דעם יודישען ווירט־שאַפטליכען פּראָבלעם מיט דער הילף פון „טריקענען בלאַטעס".

ס'איז באמת די לעצטע מדרגה, ווען מענשען קומען צו געהן און בעטען „לאָזט אונז זיך בעזעצען אויף די דאָזיגע בלאַטעס". אָבער, ווי נאָר יודען האָבען וועגען די „בלאַטעס" אָנגעהויבען צו רעדען, האָבען אונזערע פיינד און אויך אַנדערע „פריינד", וועלכע מיר האָבען אין דער סאַנאַציע תקופה זעהר פיל, זיך ערנסט אָנגעהויבען צו בעשעפטיגען מיט דעם „בלאַטיקען" פּראָבלעם. מחמת, אַז די „זשידעס" ווילען אויסטריקענען די בלאַטעס איז דאָס אַ סימן, אַז זיי ווילען שאַפען דאָ אין פוילען — אַ יודישע רע־פּובליק און דאַן וועט זיין, אַז אַך און ווי צו דעם פוילישען פאָלק — אַזוי האָבען געדענקט אין הסכם מיט זייער „לאַניק" די ענדעקעס. אונזערע „גוטע פריינד" פון די סאַנאַציע־קרייזען האָט ווידער פער־שטאַנען אַביסעל אַנדערש. אויב אַזעלכע טיכטיגע סוחרים ווי יודען האָבען געוואָרפען אַן'אויג אויף די פינסקער בלאַטעס איז דאָס פאַר פּאָליאַקען אויך אַ סחורה.

דער מיניסטער פאַר אַגראַר־רעפאָרמען ה' קאָז־לאָווסקי, וועלכען יודישע זשורנאַליסטען האָבען אייניגע מאָל אינטערוויואירט וועגען דעם דאָזיגען ענין איז אָבער אַ חוץ אַ מיניסטער, טאַקע דער עיקר אַן'אוניווערזיטעטס־פּראָפעסאָר און פּראָפעסאָרען זע־נען אָפטמאָל זעהר נאַאיווע מענשען, וועלכע ווייסען נישט פון קיין חכמות. האָט טאַקע מיניסטער קאָז־לאָווסקי ערקלערט אין זיין ערשטען אינטערוויאו, אַז אדרבא ואדרבא, אויב יודען ווילען מיטהעלפען טריקענען די בלאַטעס, האָט ער גאָרנישט געגען דעם, אַז מ'זאָל אויף די בלאַטעס, וועלכע וועלען אַמאָל אויסגעטריקענט ווערען, בעזעצען אַ געוויסע צאָהל יודישע משפחות. און ער, דער פּראָפעסאָר, האָט זיכער קיין זייטיגע כוונות נישט געהאַט, פאַרט אַ פּראָפעסאָר, וועלכען מ'האָט אַוועקגעריסען פון דער אוניווערזיטעטס־קאַטעדרע און געהייסען פיהרען פּאָליטיק.

קלינגט שוין טאַקע דער לעצטער אינטערוויאו מיט מיניסטער קאָזלאָווסקי אַביסעל אַנדערש. נישט אין קיין קלייבער מאָס האָט דאָ מיטגעווירקט די ענ־דעקישע פרעסע, וועלכע האָט תיכף נאָך קאָזלאָוו־סקי'ס ערשטען געשפּרעך מודיע געווען דעם פוי־לישען פאָלק, אַז די אומאָפּהענגיגקייט שטעהט אין אַ „געפאַהר" צוליב די בעהאַלטענע יודישע פּלענער, צו וועלכע עס בעציהען זיך מיט סימפּאַטיע געוויסע קרייזען פון דער סאַנאַציע, און אַ טבע האָ־בען די סאַנאַציע־מיניסטאָרען, אַז ווי נאָר זיי ווערען אַטאַקירט אויף דער ליניע פון יודען־פריינדליכקייט — דאַן לאָזען זיך ביי זיי אַראָפּ די הענד און זיי ווערען דערשראָקענע.

מיניסטער קאָזלאָווסקי האָט זיך, אַלזאָ, זעהר געמוזט צואיילען, כדי צו בערוהיגען די פוילישע עפענטליכע מיינונג, איז דעריבער קיין וואונדער נישט, „וואָס אין היינטיגע צייטען, ווען אַ זעלבסט־שטענדיגע" מיינונג געהערט צו די זעלטענהייטען, קען אַ מיניסטער אָפּגעבען אַן'ערקלערונג, וועלכע שטעהט אין אַ ווידערשפּרוך מיט דעם, וואָס ער האָט געזאָגט מיט אייניגע טעג פריהער.

און באמת שטעקט אין די יודישע אַגרעסיווע פּלענער בנוגע די „פינסקער בלאַטעס" שוין אַביסעל צו פיל חוצפה. שטעלט זיך פאָר, וואָס מיר האָבען דערגרייכט אין פערלויף פון אַ גאַנץ קורצער צייט; מ'האָט אונז געגעבען פאָרשטעהער מיט בעראַטונגס־רעכט אין די סיים־קאָמיסיעס, וואָס איז אַן'אמת'ע יודישע „פּריווילעגיע", מ'האָט אָפּגעשאַפט די צאַ־רישע בעגרענצונגען, מען האָט אונז געגעבען אַ פאָרשטעהער מיט בעראַטונגס־רעכט, אַפילו אין דער קאָנסטיטוציע־קאָמיסיע, און די „זשידעס" זענען פאָרט אַלץ נישט אָנגעזעטיקט עס איז זיי גאָך ווע־ניק און זיי ווילען פערכאַפּען אַפילו די פינסקער בלאַטעס.

האָט מען טאַקע איצט אָפען און קלאָר אונז געגעבען צו פערשטעהען, אַז מיר זאָלען זיך נישט לייגען קיין פויגעלעך אין בוזים, און אַז מיר וועלען די בלאַטעס נישט קריגען.

וואָלט דאָס אַלץ קיין אומגליק נישט געווען — איז אָבער רק בלאָטע, וואו מען טוט זיך אַ ריהר אין בלאָטע, בלאָטע, בלאָטע...

זענען די פינסקער בלאַטעס אויך געוואָרען אַ חשובער ענין.

א. צ.

אַ דעפיציט פון 12 מיליאָן זל.

וואַרשע, 29. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָ־רעספּאָנדענט) לויט'ן בעריכט פון די מלוכה־אויס־גאַבען און איינקונפטען פאַר'ן חודש פעברואַר פון לויפענדען יאָהר האָבען די הוצאות בעטראָפען 212,485,000 זל. (לגבי 222 מיליאָן אין פאַר־ריגען יאָהר); די הכנסות האָבען דערגרייכט די סומע פון 200 מיליאָן (לגבי 237 מיליאָן אין פאַר־ריגען יאָהר). דער דעפיציט [illegible] עפּס אַלזאָ 12 מיליאָן זל. דאָס איז דער [illegible] [illegible] [illegible]

ס'איז אַנ'אונזין מיך צו האַלטען פאַר אַ שונא פון פוילען
ערקלערט דער פאָרזיצער פון צווייטען אינטערנאַציאָנאַל וואַנדערוועלדע

אין דער פוילישער פרעסע איז לעצטענס גע־פיהרט געוואָרען אַ שאַרפע קאַמפּאַניע געגען בע־קאַנטען סאָציאַליסטישען פיהרער וואַנדערוועלדע, וועלכער איז פאָרגעשטעלט געוואָרען אַלס שונא פון פוילען. אין צוזאַמענהאַנג דערמיט האָט וואַנ־דערוועלדע אָפּגעגעבען פאָלגענדע ערקלערונג:

„עס איז אַן אַבסורד מיך פאַרצושטעלען אַלס געגנער פון פוילענס אונאָפּהענגיגקייט. שוין דער פאַרמלחמה'דיגער אינטערנאַציאָנאַל האָט אַנערקענט די פ.פ.ס. אַלס פאָרשטעהערין פון אַן'אונאָפּהענגיגען פאָלק. אין דער רעדע, וועלכע איך האָב נישט לאַנג געהאַלטען בעת דער דעבאַטע איבער'ן אויסערן־בודזשעט פון בעלגיען, האָב איך געהאַלטען פאַר נויטיג צווישען אַנדערע בעדינגונגען פון ווערסאַלער טראַקטאַט, וועלכע איך האַלט פאַר אונבעריהרבאַר: 1) די אונאָפּהענגיגקייט און אויפבוי פון בעלגיען; 2) דעזאַנעקסיע פון עלזאַס און לאָטרינגען און 3) די אונאָפּהענגיגקייט פון פוילען נאָך די מיאוסע צוטיילונגען פון 18־טען יאָהרהונדערט.

פון דער אַנדערער זייט, אויב איך האָב, ווי אַלע סאָציאַליסטען פון אייראָפּע, ערקלערט, אַז דער ווערסאַלער טראַקטאַט, וועלכער זעהט פאָר אין זיין אַרט. 19 זיין אייגענע רעוויזיע, קאָן נישט פאַרשטאַנען ווערען אַזוי, אַז ער שטעלט פעסט אויף אייביג די איצטיגע טעריטאָריאַלע צו־טיילונג פון אייראָפּע, האָב איך אָבער נישט געזאָגט קיין וואָרט וועגען דער פראַגע פון די אונגעהויער קאָמפּליצירטע מזרח־גרעניצען.

אונזערע חברים פון דייטשלאַנד זענען איינ־שטימיג, אַז דורך כוח קאָן דאָ קיין ענטשיידונג נישט קומען.

איך קאָן גוט דעם שטאַנדפּונקט פון אונזערע פוילישע חברים, כדי צו פאַרשטעהען, אַז אפילו אַ פריינדליכע לעזונג פון דער דאָזיגער פראַגע שטויסט זיך אָן אויף ערנסטע שוועריגקייטען.

אָבער נישט אַלס בעלגישער פּאָליטיקער, נישט אַלס פאָרזיצער פון אינטערנאַציאָנאַל האָב איך נישט אָנגענומען קיין שום שטעלונג אין אָט דער פראַגע.

די רעגירונג אַלס דער איינציגער אַפּיטראָפּוס
שטימען פון דער פוילישער פרעסע

אין אַן'אַרטיקעל א. ב. „דער פּסיכישער קריזיס" שרייבט די ענדעקישע „גאַזעטאַ וואַרשאַווסקאַ":

„די מלוכה גופא, ריכטיגער דער מלוכה־אַפּאַ־ראַט וועט נישט בעוויזען גובר צו זיין דעם קריזיס. די רעגירונג קאָן לאָזען אין בעוועגונג די געזעל־שאַפטליכע כוחות, אָהן זייער ענערגיע און שעפע־רישקייט קאָן מען גאָרנישט אויפטון, סיידען אַרויפ־לעגען נייע שטייערן. אָדער מאַכען נייע חובות. און דערווייל האַנדעלט מען אין משך פון יאָהרען אויף אַזאַ אופן, אַז מ'זאָל אונטערגראָבען אין דער געזעלשאַפט דעם גלויבען אין די אייגענע כוחות, אין איהר לעבענס־קראַפט. דער עטאַטיזם האָט אויך זיין פּסיכאָלאָגישע זייט. ער דריקט זיך אויס אין דעם, וואָס דער זעלבסטשטענדיגקייט פון דער געזעלשאַפטליכער איניציאַטיוו ווערט אָפּגעזאָגט איהר ממשות'דיגען ווערט, אַלץ מוז געשעהען אויף בעפעהלען מיט דער ערלויבניש פון דער מאַכט; די מאַכט וויל האָבען איהר קאָנטראָלע איבער דעם גאַנצען ווירטשאַפטליכען לעבען. עפּעס ליכער קרעדיט־אַפּאַראַט, שטייערען, די מלוכה אַלס אָפּנעהמער פון סחורות, אַלס זייער קאָנסומענט מאַכט פון זיך אָפּהענגיג געזעלשאַפטליכע גרופּען און פאַרזאַגען, זי ווערט דער האַר נישט בלויז איבער זייערע איבערצייגונגען, נאָר איבער זייערע קעשע־נעס. צי דערוועקט אָט די „מלוכה־ערציהונג" אין דער געזעלשאַפט יענע כוחות, וואָס זאָלען קאָנען גובר זיין דעם קריזיס?

„דער רעזולטאַט איז אַן'איינפאַכער, ווען מ'האָט אין משך פון יאָהרען פאַרזיכערט, אַז אַלץ, וואָס עס איז פאַרהאַן גוטעס, איז אַ זאַך פון דער רעגירונג (באַטירליך פון דער באַכמאַר־רעגירונג), אַז די דאָזיגע רעגירונג האָט געגעבען דער געזעלשאַפט וואָהל־שטאַנד, האָט געשאַפען אַ גינסטיגע קאָניונקטור, האָט איינגעפיהרט אַזוי פיל איינריכטונגען, וואָס די גאַנצע וועלט בעוואונדערט זיי, איז קיין וואונדער נישט, וואָס דער דורכשניטליכער בירגער מאַכט די רעגירונג פאַראַנטוואָרטליך פאַר אַלדאָס בייז".

איינגיכען קומט פאַר דער פּראָצעס
פון דעם גרויזאַמען דיסעלדאָרפער מערדער

ד. 13־טען אַפּריל הויבט זיך אָן אין דיסעל־דאָרף דער פּראָצעס פון דעם מאַסען־מערדער פעטער קירטען. דער פּראָצעס וועט דויערען לכל הפחות אַ וואָך צייט. די פּראָ־אינטערעסירונג מיט דעם פּראָ־צעס איז אַן'אומגעהויערע. מ'ערוואַרט, אַז קיין די־סעלדאָרף זאָלען אַראָפּקומען צעהנדליגער זשורנאַ־ליסטען נישט נאָר פון דייטשלאַנד, נאָר אויך פון אויסלאַנד.

דאָס געריכט פון געשוואוירענע וועט דאַרפען אַרויסגעבען אַנ'אורטייל וועגען 9 מאָרדען און 7 מאָרד־פרובען, וועלכע עס איז בעגאַנגען קירטען. צום פּראָצעס זענען אַרויסגערופען געוואָרען 200 עדות. אַ חוץ דעם וועלען צוגעשטעלט ווערען די מיינונגען פון 80 עקספּערטען.

ווען אין אויגוסט 1929 האָט זיך אין דיסעל־דאָרף אָנגעהויבען אַ סעריע פון שרעקליכע מאָר־דען, האָט די פּאָליציי אַרומגעבלאָנדזשעט אינגאַנ־צען אין דער פינסטער. לכתחילה האָט מען פער־דעכטיגט אַ רייה אַנפאַלען, וואָס זענען אויסגעפיהרט געוואָרען מיט דער הילף פון אַ מעסער, אין וואָס זענען געשטאָכען געוואָרען אַ יונגערמאַן, אַ 30־יעהריגע פרוי און אַ 16־יאָהריג מיידעל, עלא גאַלד־האַוזען. אין אַ וואָך אַרום האָט מען אין אַ פאָר־שטאָט פון דיסעלדאָרף אין אַ סאַד געפונען די טויטע קערפּערס פון צוויי קינדער, ביי ביידע זענען די העלזער געווען איבערגעשניטען. די קערפּערס זענען אויך געווען צושטאָכען מיט מעסערס.

פּאָליציי האָט פיבערהאַפטיג אַרומגעזוכט דעם מערדער, אָבער אָהן רעזולטאַט, און דערווייל האָ־בען די געהיימניספולע מאָרדען נישט אויפגעהערט. ביז מ'האָט ענדליך אַרעסטירט אַ געוויסען יאָהאַן שטראַוסבערג, וועלכען מ'האָט חושד געווען אין אויספיהרען די מאָרדען, אָבער אויך נאָך זיין אַרעסט האָבען די געהיימניספולע מאָרד־טאַטען נישט אויפ־געהערט. און ערשט נאָך לאַנגע זוכעניש און פאָרשונגען, נאָך אָהן אַ שיער פעהלערען איז די פּאָליציי געקומען אויף די שפּורען פון אמת'ען מערדער פעטער קירטען.

ווי עס האָט זיך דערנאָך אַרויסגעוויזען, האָט ער אין משך פון 20 יאָהר אויסגעפיהרט איין מאָרד נאָך דעם אַנדערען און אין משך פון דער גאַנצער צייט איז איהם געלונגען צו בלייבען אונבעשטראָפט. און ערשט דער איצטיגער פּראָצעס דאַרף אויפדעקען דאָס גאַנצע בילד פון קירטענס שוידערליכע מעשים.

פאַרוואָס איז בעזייטיגט געוואָרען פון הויכען סאָוויעטישען אַמט אין לאָנדאָן
דער לידער פון די לינקע פועלי־ציון ה' באַרו?

לאָנדאָן (יט"א) מיט אַ געוויסער צייט צו־ריק האָט יט"א מיטגעטיילט וועגען דעם, אַז פון לאָנדאָן איז צוריקגערופען געוואָרען קיין מאָסקווע דער הויכער בעאַמטער פון דער סאָוויעטישער האַנ־דעלס־פאָרשטעהערשאַפט ה' באַרו. מיר דערוויסען זיך וועגען דעם פאָלגענדע פרטים:

ה' באַרו איז, ווי בעקאַנט, געווען אַ לינקער פועלי־ציוניסט און האָט זיך אַקטיוו בעטייליגט אין דער פּאַרטיי־טעטיגקייט, געהערענדיג צו די אָנ־פיהרענדע קערפּערשאַפטען פון דער בעוועגונג. מיט אַ צייט צוריק האָט ער בעקומען אַנ'אויפפאָדערונג פון דער צענטראַלער לייטונג פועלי־ציון, אַז ער זאָל זיך בעזעצען אין ארץ־ישראל און דאָרט איבער־נעהמען אַ פאַרטייאישען אַמט. ה' באַרו האָט זיך גע־ווענדעט צום סאָוויעטישען פאָרטרעטער אין ענגלאַנד מיט דער בקשה איהם צו בעפרייען פון זיין אַמט, כדי ער זאָל קענען אין אויפטראָג פון זיין פּאַרטיי אַריבערפאָהרען קיין ארץ־ישראל. דער סאָוויעטישער פאָרטרעטער האָט ערקלערט באַרו'ן, אַז אויב די סאָוו יעטען־מאַכט האָט געקענט דולדען איהם, וועלכער איז געווען אַ פועל־ציוניסט אידעאָלאָגיש, וועט זי איהם אָבער בעטראַכטען אַלס שונא פון ראַטען־פערבאַנד, וועלכער איז אַריבער אין די רייהען פון דער קאָנטר־רעוואָלוציע, אויב ער וועט צוליב זיין פועלי־ציוניזם פערלאָזען זיין פּאָסטען. ה' באַרו האָט זיך אָבער פון זיין פועלי־ציוניזם נישט אָפּ־געזאָגט און איז אויך נישט בעפרייט געוואָרען פון זיין אַמט. אַ פאָר טעג נאָך דעם דאָזיגען גע־שפּרעך איז פון מאָסקווע אָנגעקומען אַ פאָראָרדנונג, אַז באַרו זאָל זיך אָנגעבען אין דימיסיע.

קיין איין וואָרט וועגען די מינדערהייטען
יודישע דעפּוטאַטען קריטיקירען שאַרף די נייע לעטישע רעגירונג

ריגע, (יט"א) ביים בעהאַנדלען דורכ'ן סיים די דעקלאַראַציע פון דער נייער לעטישער רעגירונג האָבען צווישען אַנדערע גענומען אַ וואָרט אויך די יודישע דעפּוטאַטען ראַבינער מ. נוראָק, פּראָפ. לאַ־זערסאָן און דעפּ. מ. דובין.

דעפּ. נוראָק קריטיקירט שאַרף די רעגירונגס־דעקלאַראַציע און אונטערשטרייכט אַז זינט דער גרינ־דונג פון דער לעטישער מלוכה איז עס דאָס ערשטע מאָל אַז אין אַ רעגירונגס־דעקלאַראַציע זאָל נישט דערמאָהנט ווערען קיין איין וואָרט וועגען די גע־רעכטע פאָדערונגען פון די מינדערהייטען. אויב די מינדערהייטען בכלל זענען שטיפקינדער זאָגט דער רעדנער, איז די יודישע מינדערהייט בלי ספק אַ שטיפקינד צווישען שטיפקינדער. מיר בעקומען נישט פון מלוכה־בודזשעט דעם געהעריגען טייל פאַר אונ־זערע נאַציאָנאַל־קולטורעלע הצטרכות'ן, אויב מיר זענען פּאָליטיש און קולטורעל גלייכגעשטעלט, עק־זיסטירט אָבער נאָך נישט קיין ווירטשאַפטליכע גלייכבערעכטיגונג פאַר די יודען. כמעט צעהן יאָהר ווי די יודישע מינדערהייט אין לעטלאַנד קעמפט פאַר אַנ'אָרט אין ראַט פון דער מלוכה־באַנק. די יו־דען קענען נישט האָבען קיין צוטרוי צו דער נייער רעגירונג, וואָס רעכענט זיך נישט מיט די גערעכ־טע פאָדערונגען פון דעם יודישען מיעוט, און וואָס איגנאָרירט די יודען בכלל. דער צווייטער יודישער רעדנער, פּראָפ. מ. לאַזערסאָן קריטיקירט אויך שאַרף די נייע רעגירונג און זאָגט, אַז זי קעמפט געגען די אינטערעסען פון דעם שטאַטישען יודען.

ערב פּסח אין סאָוויעטען־רוסלאַנד

מאָסקווע, (יט"א) דער בריאַנסקער רב האָט ווי יעדעס יאָהר ערב פּסח, אַרויסגעגעבען אַ היתר צו באַקען מצות פון קאָרן־מעהל. די יודישע בעקע־רייען אין פיל שטעט און שטעטלעך זענען איצט פערוואָרפען מיט אַרבייט ביים באַקען מצות.

דער „עמעס" טיילט מיט, אַז דער „אַפּיקורסים־פערבאַנד" האָט צושיקט איבער'ן גאַנצען לאַנד שלוחים וואָס דאַרפען פיהרען אַן'אַנטי־פּסח־קאַמפּאַניע. ווי דער „עמעס" דערצעהלט, איז דער בעשלוס אָנגענומען געוואָרען צוליב די אַלאַרם־ידיעות וואָס דער „אַפּיקורסים־פערבאַנד" האָט בעקומען פון דער פּראָווינץ, וועגען דעם, אַז יודען גרייטען זיך זעהר שטאַרק צום פּסח.

דער וועלט־בעריהמטער אבערקאַנטאָר פון דער וואַרשאַווער סינאַגאָגע — — —

ה' קוסעוויצקי

וועט זינגען שבת 9.30 אָוונט אין סינאָ־טעאַטער „ספּלענדיד"

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

מאנטאג 30 יב ניסן תרצ"א

מערץ
זון-אויפגאנג 5.36
זון-אונטערגאנג 5.51

זיצונג פון דער האנדווערקער-קאמער

אינטערווענץ וועגען קרעדיטעז,— א דעלעגאט ביי ליציטאציעס,— בעשעפטיגען קוואליפיצירטע ארבייטער,— וועגען פאטענט-הנחות פאר מאלער און בעקער,— לוסטראציע-קאמיסיע זאל זאמלען סטאטיסטיש מאטעריאל

(—) אויף דער לעצטער זיצונג פון דער האנד־ווערקער־קאמער זענען געשטאנען אויפ'ן סדר־היום א רייה וויכטיגע פראגען.

נאכ'ן פארלעזען דעם פראטאקאל פון דער פא־ריגער זיצונג איז אויסגעארבייט געווארען דער טאג־ארדנונג פון דער אלגעמיינער פערזאמלונג וואס וועט פארקומען דעם 12־טען אפריל.

רעדענדיג וועגען קרעדיטען פאר די האנדווער־קער, איז בעשלאסען געווארען, אין דער קומענדי־גער וואך, צו שיקען א דעלעגאציע קיין ווארשא צו אינטערווענירען אין דער „באנק גאספ. קראיאוו." וועגען צואיילען דאס ארויסגעבען די קרעדיטען פאר די האנדווערקער פון לאדזער קרייז.

עס איז אויך בעריהרט געווארען די פראגע וועגען שיקען א דעלעגאט וועלכער זאל זיין פער־טרעטען ביים ליציטירען פאר חובות פון מלוכה־שטייער. דעם ענין איז בעשלאסען געווארען נאך בעהאנדלען און די בעשלוסען מודיע צו זיין אויף דער אלגעמיינער פערזאמלונג.

א לענגערע דיסקוסיע האט ארומגענומען די פראגע וועגען בעשעפטיגען נישט קוואליפיצירטע אר־בייטער. דער רוב האט זיך ארויסגעזאגט פאר בע־שעפטיגען קוואליפיצירטע ארבייטער כדי צו הויבען די קוואליטעט פון דער האנדווערקעריי, און צו בע־זייטיגען די אזויגערופענע „פושעריי".

ווייטער איז מיטגעטיילט געווארען, אז נישט אלע צעכען האבען צוגעשיקט זייערע קאנדידאטען און אז עס זענען פערהאנגען 100 פארשלאגען צו בעטראכטען. וואס שייך די מעמאריאלען פון די מאלער־ און בעקער־צעכען בנוגע פאטענט־הנחות, האט זיך די פערוואלטונג ארויסגעזאגט גינסטיג און וועט וועגען דעם ענין אינטערווענירען אין אינדוס־טריע־מיניסטעריום.

צום סוף איז בעשלאסען געווארען אז די לוסטרא־ציע־קאמיסיע זאל ביים לוסטרירען די ווערקשטאטען גלייכצייטיג זאמלען סטאטיסטיש מאטעריאל בנוגע דעם מצב פון די האנדווערקער.

בלוטיגער קרבן פון א מאשין

יודישער מיל-אייגענטימער ווערט בעת דער ארבייט געכאפט אין א ציין-ראד און פערלירט דורך דעם א פוס

(§) בעכטען איז אויף פולנאצנא 22 אין דער קראפט־מיהל פארגעקומען א שוידערליכער אומ־גליקס־פאל מיט דעם אייגענטימער פון דער מיהל יעקב שטערענפעלד.

צוליב דעם אנקומענדען פסח האט איצט די מיהל א סך ארבייט אזוי, אז זי איז געווען טעטיג אויך נעכטען ד.ה. זונטאג, פון די ארבייטער איז אבער דעם טאג קיינער נישט געקומען און די מיהל איז געטריבען געווארען מיט דער הילף פון די איי־גענטימער די ברידער שטערענפעלד.

פארמיטאג איז יעקב שטערענפעלד צוגעגאנגען צו באהענגט צום מאטאר און איינער פון די רעדער האט איהם פערכאפט זיין כאלאט. דער אומגליקלי־כער האט זיך בעמיהט ארויסצוקריגען דאס מלבוש פון דעם ראד און דערווייל האט דאס ציין־ראד אריינ געשלעפט איהם א פוס און דער אונטערשטער טייל פוס איז אינגאנצען צוריבען געווארען.

א הארצרייסענדער געשריי האט אויפגעציטערט אין דער פאבריקס־געביידע, דער צווייטער ברו־דער איז צוגעלאפען העלפען דעם פערצווייפעלטען קרבן פון דער מאשין. ס'איז אפגעשטעלט געווארען דער מאטאר, וועלכער איז געווען אינגאנצען פער־שפריצט מיט בלוט.

די ארויסגערופענע פאגאטאוויע האט פעסטגע־שטעלט, אז ביי יעקב שטערענפעלד איז אפגעריסען די גאנצע פיאטע, ווארשיינליך וועט דער פוס מוזען אמפוטירט ווערען, כדי אפצוהאלטען פון א בלוט־פערגיפטונג.

היזק 100,000 ליטער שפירט

ריזיגע מיסברויכען אין א טאמאשאווער פאבריק פון קונסט-זייד

א שטארקען איינדרוק האט געמאכט אין לאדז די ידיעה וועגען די ריזיגע מיסברויכען אין דער טאמאשאווער פאבריק פון קונסט־זייד, פון וועלכע די מלוכה האט געליטען היזק מיליאנען זל.

מיט עטליכע וואכען צוריק האבען די בעאמטע פון דער פאבריק אפגעגעבען אין דער דירעקציע פון מלוכה'שען ספירט־מאנאפאל דערקלערונגען, לויט וועלכע ס'איז קלאר געווארען, אז די מיסברוי־כען זענען סיסטעמאטיש פראקטיצירט געווארען זייט עטליכע יאהר.

דער שווינדעל איז בעשטאנען דערין, וואס די אזויגערופענע „אלטע טאמאשאווער פאבריק" האט ביז'ן 1. יאנואר ה. י. פראדוצירט קאלאדיאנירט און ניטרירט בוימוואל, צו וועלכען עס ווערט געברויכט ספירט, דערביי האט די פאבריק געמאכט אזעלכע מאכינאציעס, אז אין משך פון 5 יאהר זענען מיס־געברויכט געווארען אנ'ערך 100 טויזענד ליטער ספירט, און די מלוכה האט דערביי געליטען מיליא־נען־היזקות.

די פאבריק־פערוואלטונג האט זיך, לויט פער־שידענע קלאנגען בעמיהט צו „פערטרייבען" די אפע־רע, אבער עס האלט שוין איצט ביי א צווייטער אויספארשונג, און דער ענין וועט זיכער נישט אראפ גלאט.

שדוכים-ביורא פון האמבורג

בעשווינדעלט 300 לייכטגלויביגע אין לאדז, ווארשא, קראקא, לעמבערג, קאליש, פיעטרקאוו א. א.

די פאליציי האט ענטדעקט א סענסאציאנעלע אפערע. עפעס א שידוכים ביורא פון האמבורג, „אטלאס אוניאן" פלעגט פונאנדערשיקען אפערטעס פון שדוכים מיט אמעריקאנער מיליאנערען אדער פארשטעהער פון דער אייראפעאישער אריסטא־קראטיע און האט אלס ערשטען ביטרא: פון איהרע קארעספאנדענטען פערלאנגט 5 זל. ווען דאס ביורא פלעגט שוין בעקומען דעם ערשטען ביטראג פלעגט זי אנהויבען פאמפען אונטער פערשידענע אויסריי־דען. דאס געלד פלעגט מען דארפען איינצאהלען אויף דער פ. ק. א. קאנטא 190.945 און די קאנטאס פלעגען זיין פערשידענע — פון 90 ביז 500 זל. ווען דאס ביורא פלעגט בעקומען די קאנטא פלעגט זי שוין אויף דער ווייטערדיגער קארעספאנדענץ נישט ענטפערען. איינער פון די געליטענע האט וועגען דער אפערע מיטגעטיילט דער פאליציי און די אויספארשונג האט געבראכט א רייה רעוועלאציע ענדעקונגען, א געוויסער בארונסקי פון קאליש האט בעקומען אנ'אנבאט חתונה צו האבען מיט א רייכע אמעריקאנערין, וועלכע האט אלס נדן פארגעשלאגען 150 טויזענד דאלאר. דאס ביורא האט פון איהם פערלאנגט איינצוצאהלען 1000 זל. און צושיקען זיין פאטאגראפיע. ער האט דאס געלד איינגעצאהלט זיין פאטאגראפיע האבען די אפעריסטען איבערגע־שיקט צו אנ'ארים מיידעל אין ראדאמסק האלינע האמבורסקא אין איהר געשריבען אז דאס איז א רייכער אמעריקאנער, וועלכער זוכט פאר זיך אלס כלה א שעהן, מעג זיין אנ'ארים מיידעל, פון האמ־בורסקא האט דאס ביורא געפאדערט איינצוצאהלען 200 זל. א קאנטא.

אין לאדז זענען אויף אזא אופן בעשווינדעלט געווארען 17 פערזאן, זייערע קליענטען האט די אפעריסטען פירמע געהאט אויסער לאדז אויך אין לעמבערג, קראקא און פעטריקאוו. ביז איצט זענען שוין פעסטגעשטעלט געווארען 300 געליטענע. די פאליציי האט פעסטגעשטעלט, אז דאס הויפט־ביו־רא פון דעם שווינדעל געפינט זיך אין האמבורג און דער אינהאבער פון דער פ.ק.א.־קאנטא איז א געווי־סער אטאן אנדערס פון האמבורג. אין פוילען הא־בען געארבייט זיינע אגענטען.

די פוילישע פאליציי האט זיך געווענדעט אין האמבורג אז אנדערס זאל ארעסטירט ווערען.

ר' מענדיל בארנשטיינ'ס
ווייגען
בעשיינען
דעם סדר-טיש

פארבערייטונגען צום „תרבות"-צוזאמענפאהר אין פוילען

ווי עס איז שוין בעקאנט קומט פאר אין ווארשא דעם 19–20 אפריל די פערטע לאנדעס־קאנפערענץ פון „תרבות" אין פוילען. אין דער קאנפערענץ וועלען זיך בעטייליגען פארשטעהער פון אלע שטעדט אין פוילען און אויך חשיב'ע געסט, ווי דער דיכטער ח. נ. ביאליק א. אנד.

עס זענען שוין פארגעקומען א רייה פער־זאמלונגען און בעראטונגען פון די פארשטעהער פון די פערשידענע ציוניסטישע גרופירונגען אין יוגענד־ארגאניזאציעס. ביז איצט זענען שוין פער־קויפט געווארען איבער 2000 וואהל־קארטען. די קאנפערענץ־וואהלען וועלען וואהרשיינליך פארקומען חול־המועד פסח, דער סעקרעטאריאט געפינט זיך אין „מרכז עברי" צעגעלניאנא 38.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) א. דאנצער (זגערזשער 57), וו. גראש־קאווסקי (11 ליסטאפאר 15), ס. גארפיין (פיל־סודסקי 54), ס. בארטאשעווסקי (פיעטרקאווער 164), ר. רעמבעלינסקי (אנדזשעיא 26), ב. פימאנסקי (פשענדזאלניאנא 75).

יודיש טעאטער אין „פילהארמאניע", נארוטאוויטשא 20
לייטונג: א. בעזמאן.
גאסטראלען פון דער בעקאנטער ארטיסטין פון ווילנער יודישען פאלקס-טעאטער
פראניע ווינטער (קאסקאדנע פרימאדאנע) : שלמה קוטנער (ליבלינג פון לאדזער פובליקום)
און די נאר וואס נייאיגאזשירטע ארטיסטען, געזאנגס ליבהאבער מ. טרילינג און פאס קאמיקער ל. גרינשפאן, צוזאמען מיט'ן ערשטראנגיגען אנסאמבל.
פרעמיערע! יום-טוב! גרייט זיך! פסח! פרעמיערע!
ס'ווערט אויפגעפיהרט צום 1-טען מאל אין לאדז די בעוואוסטע שלאגער אפערעטע
די פערסישע כלה
20 נומערן געזאנג
טעקסט און מוזיק: ה. ברוידא, רעזשי: ש. קוטנער, מוזיק אראנזשירט פון ל. זעלמאן. אריענטאל. מוזיק / אריענטאל. טענץ
20 נומערן געזאנג
אין די פארשטעלונגען בעטייליגען זיך: פרויען: פ. ווינטער, ל. ראזענבערג, ר. לובארטאוו־סקא נ. סיבירצעווא, ג. וויינשטאק. מענער: ש. קוטנער, ד. האמבורגער, נ. רייכענבערג, ש. בליאכער, א. בלאס, ק. גוטמאן. — בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון פילהארמאניע.
כאר און ארקעסטער אונטער דער לייטונג פון דיריגענט לעאן זעלמאן.
אין פארבערייטונג: „דארפישע ליבע" שראנער: אפערעטע „אייביגע נאראנים"
צוליב די שווערע פראבען, ווערט ביז יום-טוב נישט געשפילט.
פרטים אין די ווייטערדיגע אנאנסען און אפישען.

ארבייטסלאזע אונטערשטיצונג

(מ) היינט, פרייטאג וועט מען אויף דער גאס פון 28 שיטער פולק 32 אין ביורא פון אונטערשטי־צונגס־אמט ביים מאגיסטראט אנהויבען אויסצאהלען די ארבייטסלאזע אונטערשטיצונגען פאר'ן חודש מערץ לויט'ן פאלגענדען סדר:

מאנטאג. ד. 30 מערץ
N, O, P, R, S,
דינסטאג, ד. 31 מערץ
T, U, W, Z, Ż.

האנדווערקער - עקזאמענס

לעצטענס איז אין לאקאל פון צענטראלען יודישען האנדווערקער־פערבאנד (פאלודניאווא 4) פארגעקומען דער עקזאמען פון דער ערשטער גרופע צוקערלעך און שאקאלאדע־מאכער אין לאדז.

דעם חג הפסח
קאנט איהר מייערן מ'ט ר'
מענדיל בארנשטיינ'ס
ווייז

ארבייטסלאזיגקייט

39,000 ארבייטסלאזע אין לאדז

אויפ'ן שטח פון מלוכה'שען ארבייטס־פער־מיטלונגס־אמט אין לאדז, זענען אויפ'ן 18 מערץ געווען פערערגיסטרירט 55099 ארבייטסלאזע, פון דעם בלויז אין לאדז 38911 אונטערשטיצונגען האבען בעקומען 29.858 ארבייטסלאזע, פון זיי אין לאדז 20.063.

דורכ'ן אמט האבען בעקומען ארבייט 164 ארויסגעשיקט אויף ארבייט 198.

דער אמט האט איצט 15 פרייע פלעצער פאר הויז־דינערשאפט א. אנד.

פערשידענעס

פון היינט אן ווערט דאס ביורא פון לאוו־ניק א. יאפל אריבערגעטראגען אויף זאוואדוקא 11 1 שטאק.

פאר אינטערעסאנטען איז איינגעארדענט א ספעציעלער ווארטע צימער.

יין כשר לפסח
גוט און געשמאק איז באר און געשעפט „צענטראוויז"
פיעטרקאווער 39, טעל. 212.41

היינט און פאלג. טעג
רייצענדע פארטנערקע פון MAURICE CHEVALIER און DENIS KING
— די אומפערגלייכליכע —
JEANETTE MAC DONALD
נאך א סך גרויסע ערפאלגען אין „ליבעס־פאראדע", „קעניג פון די בעט־לערס" און „מאנטע-קארלא" בעווייזט זיך אין סענסאציאנעלען פילם
אינזעל פון פערצווייפעלטע הערצער
אויסערן פראגראם: קלאנג-צוגאבע „TANCUJĄCE PRALINKI" און לאנד-אקטואליטעטען.
אנהויב אין געוועהנליכע טעג 4.30 אכמיטאג שבת, זונטאג און יום-טוב 12.30 בייטאג
פאפולערע פרייזען.

פון גאַרן=מאַרק

די טענדענץ אויף בוימוואָל איז ווייטער א פעסטע,. אַמעריקאַנישע בוימוואָל איז געשטיגען זייט אַ וואָך פון 1—3 צענט, אויף אַ קילאָ. ווען נישט די ימים־טובים וואָלטען די פרייזען אויף בוימוואָל זעהר שטאַרק אַנגעצויגען. אויף עגיפּטישע בוימוואָל איז ד יפרייז, פּראָפּאָרציאָנעל ווי אויף אַמעריקאַנישע געשטיגען, נאָר די לעצטע ווערט מעהר געפאָדערט, וואָס צוליב דעם איז די טענדענץ אויף עגיפּטישע בוימוואָל נאָך אַ פעסטערע. בכלל מוז מען איצט אָפּוואַרטען ביז נאָך יום־טוב, וואָס דאַן וועט זיך די לאַגע אויפקלעהרען.

אויף די אויקציאָנען אין לאָנדאָן פון וואָל און קאַמגאַרן איז די לעצטע צייט געשטיגען ביז 20 פּראָצענט, נאָר די סיטואַציע איז נישט איצט אַזאַ אַז באַלד זאָל מען קענען ציהען די פרייזען אויף 20 פּראָצענט, האָבען די אויסלענדישע ווי די אינלענדישע שפּינערייען פון קאַמגאַרן געשטיגען פאָרלויפיג נאָר מיט 12 פּראָצענט וואָס פון 2 דאָלאַר 10 צענט האָבען זיי געהעכערט די פרייזען (אינקלוזיוו דעם צאָל) — 2 דאָלאַר 35 צענט אויפ׳ן קילאָ.

אַ דאַנק דעם איז אויך אַרייַנגעטרעטען אַנ־אויפלעבונג ביי די פאַבריקאַנטען פון קאַמגאַרן און וואָל־סחורות, וואָס זיי האָבען געהעכערט די פרייזען פון זייערע אויסאַרבייטונגען מיט אַנ׳ערך אַ זלאָטע אויפ׳ן מעטער (פאַר דאַמען־סחורות), און ווען נישט די קומענדע ימים טובים וואָלטען סחורות גאַר שטאַרק געשטיגען, אָבער ד יסיטואַציע וועט ערשט קלאָר ווערען נאָך יום־טוב ווען דער סעזאָן וועט זיך שטעלען.

דאָס ערגסטע איז אָבער פאַר די פאַבריקאַנטען וואָס זיי מוזען פאַר רויה־מאַטעריאַלען צאָהלען קאַסע און זיי מוזען אַוועקגעבען די סחורות אויף קרעדיט, הגם נישט קיין לאַנגע ראַטעס, אָבער דאַך וועקסלען, וועלכע מוזען דיסקאָנטירט ווערען אין גאַס, ביי די פּריוואַט־דיסקאָנטערען.

ב. פ.

יין כשר לפסח

ווילט איהר גוטען ווין א׳יף ארבע כוסות
און הנאה האָבען פאַר אייער געלד, נישט פערגעסט
קויפט ראָדזינען-וויין דעם בעסטען
פון דער וויין- און מעהד-פאַבריק פירמא „פּראָגרעס“.

פאַר א זלאָטע פופציג ־ריגט איהר דאָרט
א באָטשינקע ווין גאָר אנ׳אנטיק
און דערצו אויך אנדערע ווייַנען
פון אונזער אייגענער פאַבריק.

„פּראָגרעס“ נומער זיבען קויפען אלע,
ווייל ער איז גוט, און ביליג אָנערקענט,
ווער עס קויפט איהם איינמאָל,
בלייבט אינזער שטענדיגער קליענט.

מעהד און ווין די בעסטע סאָרטען
בעקומט איהר ביי אונז אלערליי,
גוט און ביליג איז נאָר „פּראָגרעס“-וויין
אלטער מארק נומער צוויי.

די דעלעגאַציע פון שטעט

אינטערווענירט וועגען אויסמיידען באַנקראָטען פון שטעט

(2) עהערנעכטען האָט אַ דעלעגאַציע פון פערבאַנד פון די שטעט מיט׳ן שטאָט־פּרעזידענט פון וואַרשאַ אינזש. סלאָמינסקי און לאָדזער שטאָט־פּרעזידענט זשעמיענצקי בעזוכט די רעגירונג, כדי פאַר צושטעלען די פינאַנציעלע סיטואַציע פון די שטעט און בעטען וועגען אָננעהמען דרינגענדע מיטלען געגען דער פינאַנציעלע דעזאָרגאַניזאַציע ,וואָס דראָהט די שטעטישע ווירטשאַפטען. די דעלעגאַציע איז אויפגענומען געוואָרען אין פּרעזידיום פון מיניסטאָרען־ראַט דורכ׳ן וויצע־פּרעמיער פּיעראַצקי, אין איבערן־מיניסטעריום דורך מיני. סלאַוואָי־סקלאַדקאָווסקי, און דורכ׳ן פינאַנץ־מיניסטער. די דעלעגאַציע האָט די מיניסטאָרען איבערגעגעבען ענטשפּרעכענדע מעמאָריאַלען און בעקומען די פערזיכערונג אַז די אַלע אַרויסגערוקטע פּאָסטולאַטען וועלען גענומען ווערען אין בעטראַכט. צ. אַ. וועט די „באַנק גאָספּאָדאַרסטוואַ קראַיאָוועגאָ“ בקרוב פעסטשטעלען בוי־קאָנטינגענטען פאַר שטעט אויפ׳ן לויפענדען יאָהר. ענטשפּרעכענדע קרעדיטען וועלען בעשטימט ווערען אויף פערענדיגען די אָנגעהויבענע געביידען.

אורטיילן אין די פּראָצעסן

צווישען דער דייטשער באַנק און „י. ק. פּאָזנאַנסקי“

פון פּאַריז מעלדעט מען אַז דער פּויליש־דייטשער שידס־טריבונאַל אין פּאַריז האָט פערעפענטליכט צוויי אורטיילען אין די פּראָצעסען פון דער דייטשער באַנק געגען דער פירמע „י. ק, פּאָזנאַנסקי“ אין לאָדז, ווי אויך אין דעם פּראָצעס פון דער דאָזיגער פירמע געגען דער דייטשער באַנק.

לויט דעם ערשטען אורטייל ווערט אָפּגעווענדט די תביעה פון דער דייטשער באַנק וועגען בעצאָהלען 92 פונט שטערלינג; לויט׳ן צווייטען אורטייל דאַרף די דייטשע באַנק בעצאָהלען דער פירמע פּאָזנאַנסקי, 46 טויזענד גאָלד־מאַרק צוזאַמען מיט די פּראָצענטער פון 1922 יאָהר, און אויך צוריקצוקעהרען אַ מיליאָן רייכסמאַרק פון דער דייטשער רענטע.

„כדי די זעק זאָלן זיין בעסער“

4 חדשים טורמע פאַר וועלס איבערקויפן אַנ׳אַפיציר

(—) אין שטאָט־געריכט איז פאָרגעקומען דער פּראָצעס געגען דער פּאָזנער פירמע ווײמאַן, וועלכע פלעגט צושטעלען זעק פאַר דער שווערער אַרטילעריע אין לאָדז.

דער אָפיציר פון מאַגאַזין, קראַוושינסקי, האָט פלוצים בעמערקט, אַז די זעק, וואָס ווײמאַן שטעלט צו זענען כסדר ערגער. ווען דער אָפיציר האָט יענעם דערויף אויפמערקזאַם געמאַכט האָט ווײמאַן צו מאָרגענס געבראַכט דעם אָפיציר 50 זל. זאָגענדיג: „דאָס איז כדי די זעק זאָלען ווערען בעסער“.

דער אָפיציר האָט וועגען דעם מודיע געווען דער העכערער מיליטערישער מאַכט.

דאָס געריכט האָט ווײמאַנען בעשטראָפט מיט 4 חדשים טורמע .

צוזאַמענפאָהר

פון „ראַדזינאַ וואָיסקאָוואַ“

די פערגאַנגענע וואָך איז אי׳ן לאָדז פאָרגעקומען דער ערשטער צוזאַמענפאָהר פון קרייז־ראַט פון „ראַדזינאַ וואָיסקאָוואַ“. אַלס פּאָרזיצערין איז אויסגעוועהלט געוואָרען די פרוי פון גענעראַל מאַלאַכאָווסקי, די קרייזען שטעלען זיך פאַר אַנ׳אויפגאַבע צו שאַפען אַ געזעלשאַפטליך חברישען קאָנטאַקט צווישען די מיליטערישע פאַמיליעס, פיהרען אַ קולטורעלע און אויפקלערונגס־טעטיגקייט און קינדער־שוץ. די קרייזען אָרדנען איין פאָרלעזונגען, קינדער־היימען א.אַ.וו.

נאָכ׳ן צוזאַמענפאָהר איז פאָרגעקומען אַ מיטאָג אין אָפיצירישען קאַסינאָ.

יעדער ייד
קויפט לחג הפסח
מענדיל באַרנשטיינ׳ס
וויין

שטרענגע שטראָפן

פאַר שיסע־ייען אין די חנאות=טעג

(2) כדי אויסצומיידען די פעטאַרדע־שיסערייען אין די חגאות־טעג איז אַרויס אַ שטרענגע פעראָרדנונג פון דער מאַכט צו פערקויפען אויפרייס־מאַטעריאַלען אין די אַפּטייק־סקלאַדעס, א. אַ. וו. לויט דער פעראָרדנונג ווערען פאָראויסגעזעהען געלד־שטראָפען ביז 500 זל. אָדער אַרעסט ביז 14 טעג, ווי אויך ביידע שטראָפען צוזאַמען.

א מיניסטעריאַלע פעראָרדנונג

וועגען דער אינערליכער בעלייכטונג פון די הייזער

(2) די לאָדזער וואָיעוואָדזטווע האָט בעקומען אַ צירקולאַר פון אינערן־מיניסטעריום וועגען דער אינערליכער בעלויכטונג פון טויערן, קאָרידאָרען, אויסגענג אויף טרעפען א.אַ.וו.

די פליכט פון אָפּהיטען די פאָרשריפטען ליגט אויף די הויז־וויַרטען און אויף די סטרוזשעס.

אַרעסטירט לאַנג-געזוכטע פערברעכער

(—) אין דער פאָריגער נאַכט האָט פּאָליציי אדורכגעפיהרט אַבלאַווע אין אַלע בעקאַנטע קנייפּעס און מלינות און אין רעזולטאַט אַרעסטירט צעהנדליגע פערדעכטיגע פערזאָנען.

בעת דער אויספאָרשונג אין אויספאָרשונגס־אַמט האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז צווישען די אַרעסטירטע געפינען זיך אייניגע „פעטע העכט“, איינברעכער און אַפּעריסטען פון ברייטען פערנעם. אַלע ווערען זיי געזוכט פון דער פּאָליציי שוין אַלענגערע צייט.

די אַרעסטירטע זענען אָפּגעשיקט געוואָרען אין טורמע אויף קופּערניקאַ גאַס.

לאָדזער פּאַבאַר-אַפערע

פאַר׳ן אַפּעלאַציע=געריכט אין וואַרשאַ

(2) שוין זייט 2 טעג קומט פאָר אין וואַרשעווער אַפּעלאַציע־געריכט דער פּראָצעס וועגען דער לאָדזער פּאַבאַר־אַפערע. אויף דער בעשולדיגונגס־באַנק זיצען די עלסנער׳ס (פאָטער און זיהן); די סערעיסקי׳ס (פאָטער און זוהן); טעאָדאָר שטייגערט; די ברידער מיהלשטיין; מאַריאַ קאָנטשאַקאָווסקא, דעם מאַיאָר וואָלאָשינאָווסקיס כלה) און הדס בענטשקאָווסקאַ. עס פערטיידיגען 6 אַדוואָקאַטען. שבת בייטאָג האָט זיך דער פּראָצעס אָפּגעלעגט, מחמת ס׳האָט זיך נישט צוגעשטעלט אַ וויכטיגער עדות פון שיראַדז, שטולמאַן.

זעלבסטמאָרד

צוליב געוויסענסביסן

(א) נעכטען אין אָוועַנד ווען דער 20־יעהריגער פעליקס סטישינסקי, (סלאָוויאַנסקאַ 25) איז געקומען אַהיים אַ שכורער האָבען די עלטערן איהם פאָרגעהאַלטען הלמאי ער פיהרט זיך פערשווענדעריש אין אַזאַ שווערער צייט.

סטישינסקי איז אומבעמערקט אַרויס פון שטוב איז אַרויף אויפ׳ן 4 שטאָק און זיך אַרויסגעוואָרפען פון פענסטער. ער האָט זיך צובראָכען די הענט און פיס און דעם שאַרבען. ווען די פּאָגאָטאָוויע פון קראַנקען־קאַסע איז אָנגעקומען, איז ער שוין געווען טויט.

ליטעראַרישע יו"ט-פאָרלעזונגען

פריהמאָרגען פון ש. בערלינסקי
נאָכמיטאָג פון ז. סעגאַלאָוויטש

ווי מיר האָבען שוין געמאָלדען וועט אונזער יודישע אינטעליגענץ און אַרבייטערשאַפט האָבען דעם הייַנטיגען יו"ט זעהר אינטערעסאַנטע ליטעראַרישע אימפּרעזעס:

1) וועלען געהאַלטען ווערען 2 רעפעראַטען פונ׳ם בעוואוסטען דיכטער ז. סעגאַלאָוויטש א.ד.ט. א) דיכטער, קריטיקער און לעזער, (אונזער ליטעראַרישער באַרג אַראָפּ) און ב) „שמענדריק אַסימילאַציע“.

שבת חול־המועד וועט פאָרקומען א ליטעראַרישער פריהמאָרגען, געווידמעט דעם שאַפען פון יונגען לאָדזער שריפטשטעלער ש. בערלינסקי.

אלע פרומע יידען טרינקען נור
מענדיל באַרנשטיינ׳ס
וויין

יום-טוב וועט זיין יום-טוב׳דיג

אין טעאַטער „פילהאַרמאָניע“

אין טעאַטער פילהאַרמאָניע געהט אַ פיבערהאַפטע צוגרייטונגס־אַרבייט צום יום־טוב רעפּערטואַר, אויף די ערשטע טעג ווערט צוגעגרייט די בעוואוסטע שלאַגער־אָפּערעטע פון בעקאַנטען ווילנער יונגען דיכטער ב. ברוידא. „די פּערסישע כלה“ אינטער דער רעזשי פון ש. קוטנער. די אָפּערעטע, וואָס געהט צום ערשטען מאָל אין לאָדז פערמאָגט אין זיך איבער 20 הערליכע מוזיק־ אי׳ן געזאַנג־נומערן. אָריענטאַלישע מאָטיווען, טענץ, קאָמישע סיטואַציעס און סצענעס פון פּערסיש יודישען לעבען.

חוץ דעם שוין אין לאָדז בעליבט געוואָרענעם אַנסאַמבל בראש מיט די אַרטיסטען פ. ווינטער און ש. קוטנער, זענען ספּעציעל אַנגאַזשירט געוואָרען דער נאָר וואָס געקומענער פון לאָנדאָן, בעוואוסטער געזאַנגס־ליבהאָבער מ. טרילינג, און פּאַט־קאָמיק פון פּאַריזער יודישען טעאַטער י. גרינשפּאַן, וועלכע וועלען צום ערשטען מאָל אויפטרעטען אין דער גלענצענדער שלאַגער־פּראָגראַם.

אָבערקאַנטאָר קוסעוויצקי

אויף א רעליגיעזען קאָנצערט אין „ספּלענדיד“

שבת דעם 1־טען טאָג חוה"מ פסח דעם 4. אַפּריל בייַנאַכט וועט דער אָבערקאַנטאָר ר. קוסעוויצקי פון וואַרשאָווער סינאַגאָגע געבען אַ קאָנצערט אין 1־טען קלאַנג־קינאָ „ספּלענדיד“ (נאַרוטאָוויטש 20) אין דעם קאָנצערט נעהמט אויך אַנטייל פּרל. ראָטשטאַט (פידעל), און פּרל. ליכטערמאַן (קלאַוויר). דעם שבת דעם 1־טען טאָג חוהמ"פ וועלען אַלע קינאָס זיין געשלאָסען נאָר אין „ספּלענדיד“ וועט פאָרקומען דער איינאייַנציגער רעליגיעזער קאָנצערט.

ראַדיאָ-פּראָגראַם

מאָנטאָג, ד. 30 מערץ

11,58 צייט־סיגנאַל, 12,05 גראַמאָפאָן־פּליטען, 13,15 טאָג־פּראָגראַם, קינאָ און טעאַטער רעפּערטואַר, 14,40 פאָרלעזונגען פאַר מאַטוריסטען, 15,30 לעקציע פראַנצויזיש, 16,10 קאָמוניקאַט פאַר שיפען און פישער, 16,15 קינדער־פּראָגראַם, 16,45 גראַמאָפאָן־פּליטען, 17,15 פאָרלעזונג פון לעמבערג, 17,45 נאָכמיטאָג־קאָנצערט, 18,45 פערשידענעס, 19,10 קאָמוניקאַט פון דער לאָדזער האַנדעלס־קאַמער, 19,25 בעמע קונגען און אָנווייזונגען פאַר דעטעקטאָר־אינהאַבער, 19,30 גראַמאָפאָן־פּליטען, 19,40 ראַדיאָ־זשורנאַל, 20,00 אַקטועלע פאָרלעזונג, 20,15 מוזיקאַלישער פעליעטאָן, 20,30 אָוונד קאָנצערט, 22,00 פעליעטאָן, 22,15 גראַמאָפאָן־פּליטען, 22,35 קאָמוניקאַטען.

קופּאָן

אויף א יורידישער עצה

גילטיג מאָנטאַג, דעם 30-טען מערץ

א בעקאַנטער יוריסט
ערטיילט יורידישע עצות
פון 3 ביז 4 א זייגער נאָכמיטאָג אין רעדאַקציע פון אונזער צייטונג, פּיעטריקאָווער 21.
אינטערעסאַנטען דאַרפען מיטברענגען דעם קופּאָן פון „נייעם פאָלקסבלאַט“
— פון דעם זעלבען טאָג. —

ספּאָרט-בעוועגונג

ליגע=מעטשעס

ל. ק. ס.- לעגיא 3:1
קראַקאָוויא—טשאַרני 3:1
פּאָלאָניא וואַרשא 1:0
וויסלא וואַרשאָוויאַנקא 5:2

מייסטערשאַפט פון לאָדזער „א“ קלאַס

„הכוח“ פ. ט. צ. 6 1 (0:2)
וו. ק. ס.— ווידזעוו 3:2
אָרקאַן—בוושא 3:2
אָרקאַן בעקומט דעם אויבען אָן אין דער טאַבעלע
קאַלישער ספּאָרט - קלוב — ל. ק. ס. I 1:1
ל. ט. ס. ג. — בוושא 2:2

געזעלשאַפטס שפּילען

טוריסטען קרימה 6:1
בר כוכבא טרומפעלדאָר 5:0

מעלדונג

ראַט פון פּראָפעסיאָנעלע אַרבייטער ד. פּפאַאייגען. אַכטונג, אַרבייטסלאָזע!

דערמיט מעלדען מיר, אַז די פסח־שטיצע ווערט אויסגעצאָהלט אי׳ן פאָלגענדע לאָקאַלען און לויט׳ן פאָלגענדען סדר: די טראַנספּאָרט אַרבייטער אין טראַנספּאָרט־פעראיין לאַגעווניצקאַ 4 פון 10—1 פאַרמיטאָג און פון 6—9 אָוונד.

באָדעל־אַרבייטער אויף פּעפּער־גאַס 15 פון 9 ביז 4 אָוונד, פליישער, כעמישע, מעטאַל, מצבה־קריצער, הויז־ווירטשאַפט, האַנדעלס־אַנגעשטעלטע, עפענטליכע אַרבייטער און צוקערוואַרג, אין לאָקאַל פון פליישער - אַרבייטער - פעראיין, בזשעזשינער 5 פון 10—1 פאַרמיטאָג און פון 4—9 אָוונד.

די געלדער וואָס וועלען נישט אָפּגענומען ווערען אין דינסטאָגדיגען טאָג וועלען פערטיילט ווערען פאַר אַנדערע אַרבייטסלאָזע.

לעטשניצע

פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען און דענטיסטישער קאַבינעט.

זשעזשינער 11, טעלעפאָן 3763

אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוונד.

ד"ר אימיר נאָז, האַלז, אויערן א.	$1^{1}/_{2}$ - $12^{1}/_{2}$
ד"ר פערשנער קינדער-קראַנקהייט.	9-11 3-$4^{1}/_{2}$
ד"ר שיפמאַן אינערליכע קראַנק. [illegible]	12 2
ד"ר ביבערגאַל הויט און מענער.-קר.	$12^{1}/_{2}$ - $11^{1}/_{2}$
ד"ר שמירנאָלד נערווען און גמוטינע קר.	1—2
ד"ר גאָלדבלאַט אויגען-קראַנקהייט.	$1^{1}/_{2}$—$12^{1}/_{2}$
ד"ר זאַלצוואַסער כירורגישע [illegible]	2—3
ד"ר שמערלאָווסקי [illegible]	$1^{1}/_{2}$—$12^{1}/_{2}$

ווי׳כא-טעראַפּיע, שפּרעך-שטערונגען ווי שטאַמלען א. ז. וו. סאַפּקע-שטעלן, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראַלונג אינפראַרויט, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אָפּעראַציע. אויך זעלבסטשטענדיגע אונטערזוכונגען אין שטאָט. אין לאַבאָראַטאָריום ווערען אַנגענומען אַלע אַרט אַנאַליזען, אויך פאַרגנט און בלוט

אימפּפונגען געגען שקאַרלאַטין.

ביי דער לעטשניצע איז געעפנט געוואָרען

א רענטגען=אינסטיטוט.

ד"ר לאָזשינסקי-סטאָמאַטאָלאָג

צאָהן-ארצט 10—1, 3—6

קינסטליכע ציינער, קראָנען, פּלאָמבען א.א.וו.

די לעטשניצע איז טעטיג אויך זונטאָג

מערקווירדיגע רייזע דורך דעם אראבישען מדבר

עס דערמאנט אז דער מלוכה פון מלכת-שבא איז שלמה המלך'ס צייטען

נאר אמאל זענען געווען רייכע מלוכות לעבען יענעם מדבר אין דרום-אראביען.—פון דארטען איז עס, לויט דער לעגענדע, געקומען די מלכת-שבא צו שלמה'ן.—איז די מלכת־שבא טאקע א היסטארישע פערזאן

עס איז לעצטענס געווען פול אין די צייטונגען מיט דעם גרויסען אויפטו פון דעם ענגלישען רייזענדער, בערטראנד טהאמאס, וועלכער האט איצט דורכגערייזט דעם מדבר פון דרום־אראביען, א געגענד, וואו קיין אייראפעאישער מענש איז נאך ביז איצט נישט געווען.

אראביען האט מעהרערע וויסטענישען. אבער דער גרעסטער און שרעקליכסטער פון אלע אראבישע מדבריות איז דער ראבא־על־כאלי, אין דרום־אראביען, וועלכען בערטראנד טהאמאס האט איצט דורכגערייזט, רייטענדיג אויף א קעמעל. ער האט דורכגעריטען, אין דער בעגלייטונג פון דרייסיג אראבער, ביין הונדערט מייל אין א פערלויף פון 58 טעג, פון וועלכע ער האט דרייצעהן פערבראכט אין אפרוהען זיך פון צייט צו צייט.

איך וויל דא שרייבען וועגען דרום־אראביען בכלל, וועגען די פרוכטבארע געגענדען לעבען יענעם מדבר, וואו עס האבען גאר אמאל, טויזענטער יאהרען פאר מאכמעד, געבליהט רייכע מלוכות מיט א הויך־ענטוויקעלטער ציוויליזאציע.

* * *

אז אין דרום־מערב פון אראביען האט שוין אין די אור־גרויע צייטען, טויזענדער יאהרען פאר מאכמעד'ן, געבליהט א רייכע ציוויליזאציע, האט מען ערשט זיך דערוואוסט אין די לעצטע 60—70 יאהר, זינט מ'האט דארטען ענטדעקט א סך אלטע אויפשריפטען. מיר ווייסען אצינד, אז די מלוכות פון דעם דרום־מערב־ווינקעל פון אראביען האבען שוין אין די גאר אלטע צייטען צוגעשטעלט ווייהרויך פאר אלע גרויסע טעמפלען פון עגיפטען.

איך שבא איזגעוו אקסען א סך ווייהרויך. פון דעם ווייהרויך אין שבא ווערט אויך אין דעם תנ"ך גערעדט. עס ווערט געשילדערט אין ישעיה, ווי א גרויסע משא קאראוואנען מיט קעמלען וועלען ברענגען אין ירושלים גאלד און ווייהרויך פון שבא (קאפ ס' 6). אבער נאך מעהר ווי מיט איהרע אייגענע פראדוקטען האט שבא געשפילט די ראלע אלס פערמיטלערין אין דעם האנדעל צווישען אינדיען און די לענדער פון מיטעללענדישען ים. מ'האט געבראכט קיין שבא אלע בשמים און טייערע ארטיקלען פון אינדיען, און די „שבאים" האבען טראנספארטירט די סחורה אין אלע ווייטע לענדער. אפילו אזוי ווייט, ווי אין עזה, ביים ים־ברעג פון ארץ ישראל, האבען זיי געהאט א האנדעל־סטאנציע.

די הענדלער פון שבא האבען, אלזא, אין שלמה'ס צייטען געוואוסט פון ארץ ישראל, און יודען האבען, קענטיג, אויך געהאט בעציהונגען מיט שבא, ווארים שלמה האט, מיט דער הילף פון פעניקישע מאטראזען געשיקט שיפען קיין אופיר. וואו די דאזיגע אופיר איז געלעגען, ווייס מען נישט גע־בוי, אבער מען בעמט געווענליך אן, אז דאס איז געווען א נאמען פאר דעם ים־ברעג פון דרום־מערב־אראביען, און אויך פאר דעם ים־ברעג גראד ענט־קעגען אין מזרח־אפריקע.

ווען יודען וואלטען אין יענע צייטען נישט גע־האט קיין געוויסע פערבינדונגען מיט שבא און וואל מען נישט געוואוסט פון איהר רייכקייט, וואלט נישט געקאנט אויפקומען ביי זיי א מעשה, אז א קעניגין פון יענעם לאנד איז געקומען צו שלמה'ן אין ירושלים מיט א קאראוואן פון קעמלען, וועלכע זענען געווען בעלאדען מיט בשמים, מיט גאלד און מיט טייערע שטיינער.

* * *

א סך געלערטע האלטען, אז די מלכת־שבא איז געווען א היסטארישע פערזאן. געווען טאקע, האלטען זיי, אין שלמה'ס צייט, א קעניגין אין שבא, און

(נאטיצען)

פון דר. ז. קאדיש.

די דאזיגע מלכה האט אנגעקניפט האנדעלס־פארבינדונגען מיט שלמה'ן און איז צוליב דעם געקומען מיט א גאנצער סוויטע אין ירושלים. דער צוועק פון איהר בעזוך איז, אלזא, געווען א פאליטיש־קאמערציעלער. נאר ביים פאלק איז שפעטער געווארען דער פון א פאנטאסטישע מעשה, אז די מלכת־שבא איז גע קומען צו שלמה'ן אויסצופרובירען זיין חכמה, צי ער קען טרעפען רעטענישען.

* * *

זיכער, אבער, איז מען נישט, אז די מלכת־שבא איז א היסטארישע פערזאן, עס זענען, פערקעהרט, דא זעהר פיל גרויסע געלערטע, וועלכע האלטען, אז עס איז גאר קיינמאל קיין מלכת־שבא אויף דער וועלט נישט געווען.

די מלכת־שבא, בעהויפטען די דאזיגע געלער־טע, איז נישט מעהר ווי א פאנטאסטישע געשטאלט פון א געוויסען סארט פאלקס־מעשיות. לכתחילה איז זי אין דעם פאלקסגלויבען גארנישט געווען קיין מענש, נאר א געטין, א סארט נישט־גוטע, אזוי ווי די „לילית", ערשט מיט דער צייט האט מען אנ־געהויבען זי פארשטעלען אין די פאלקס־מעשיות אלס א מענש, אלס א קעניגין. אויפגעקומען זענען די דאזיגע מעשיות, לויט דער מיינונג פון יענע געלעהרטע, ביי די אראבער אין דרום פון אראביען, און יודען האבען צוערשט געהערט דערפון אין שלמה'ס צייט, ווען זיי האבען, מיט דער הילף פון די פעניקער, געמאכט רייזעס מיט שיפען קיין אראביען, און זיי האבען אויף אזא אופן פערבונדען מיט דער צייט אט די מעשיות מיט שלמה'ן, און זיי האבען דערצעהלט, אז די מלכת־שבא איז געקומען

איינמאל אין ירושלים צו הערען שלמה'ס חכמה.

אבער נישט בלויז א סך הייטיגע ביבעל־פארשער האלטען, אז די מלכת־שבא איז נישט קיין היסטארישע פערזאן, נאר דאס האט שוין לאנג צוריק געזאגט דער ארץ־ישראל'דיגער אמורא, רב שמואל בר־נחמן. פון דעם דאזיגען אמורא איז געבליבען א ווערטעל אין גמרא (בבא־בתרא, ט"ו), אז „ווער עס מיינט, אז די מלכת־שבא איז געווען א פרוי, האט א טעות. אי, וואס בעדייט דער נאמען „מלכת־שבא"? דאס בעדייט די מלוכה פון שבא.

וואס האט געטריבען אזא פרומען בעל־אגדה, ווי ר' שמואל בר־נחמן, אפצולייקענען, אז עס איז קיינמאל נישט געווען אזא פרוי, ווי די מלכת־שבא?

א פנים, אז די אמוראים האבען נאך געהערט דערצעהלענדיג מעשיות וועגען דער מלכת־שבא אין גאר אנ'אנדער נוסח, דאס זענען געווען מעשיות, וואס זענען זיי, די פרומע אמוראים, נישט געפעלען געווען, ווייל די מלכת־שבא איז דארטען פארגע־שטעלט געווארען ווי א סארט לילית, אלס א נישט־גוטע, מיט הארינגע פיס, וועלכע זוכט צו פערפיהרען מענשען. די דאזיגע מעשיות האבען דערמאנט אן גראבע פארמען פון דעם גלויבען פון די געצענדי־נערישע פעלקער, און רב שמואל בר־נחמן האט דערפאר אפגעלייקענט שטיין און ביין די גאנצע זאך, כדי יודען זאלען מיט אט די אלע מעשיות און גלויבונגען נישט האבען צו טון.

אז אין דער תלמודישער צייט איז אין דעם יודישען פאלקס־גלויבען נאך געווען א נאהענטע שייכות, א נאהענטע קרובה'שאפט צווישען דער „מלכת־שבא" און דעם נאכט־טייוועל, „לילית", קען מען זעהען אויך פון נאך עפעס. דעם פסוק אין איוב: „און שבא איז אנגעפאלען און זיי צוגענומען" (קאפ. א. 15) פערטייטשט דעם „תרגום יונתן": „און לילית, די קעניגין פון די סמאראגדען, איז אויף זיי פלוצלונג אנגעפאלען". („לילית מלכת זמרגד").

ווי פאלט דאס אין דעם תרגום יונתן צו פער־טייטשען „שבא" מיט „לילית"?

> ## אכטונג, דרוקעריי־בעזיצער!
>
> א געגוצטער פוילישער רעגאל, ווי אויך א ליניען־קאסטען אין גוטען צושטאנד, ווערט געזוכט. אפערטען אין אדמיג. פון דער צייטונג פאר „רעגאל".

די ערקלערונג פאר דעם איז, אז „שבא" איז פאר דעם תרגום יונתן אלץ איינס מיט דער „מלכת־שבא", און די „מלכת־שבא" איז ביי איהם ענג פער־בונדען מיט דער „לילית".

דאס ערקלערט שוין אויך פאר אין גאנג, פארוואס דער תרגום רופט די לילית „קעניגין פון די סמאראגדען" ווארים דער סמאראגד האט, ווי נאך פיל אנדערע טייערע שטיינער, געשפילט א גרויסע ראלע אין דעם פערצייטיגען אבערגלויבען. ווער עס האט געטראגען אויף זיך א סמאראגד, האט מען געגלויבט, דער האט נישט בעדארפט מורא האבען פאר קיין מכשף, ווייל קיין שום כישוף האט נישט געקאנט האבען קיין שליטה אויף איהם. דערצו נאך זענען די טייערע שטיינער געווען פער־בונדען פערצייטען מיט די געטער. יעדער שטיין האט געהערט צו א געוויסען גאט, און דער סמא־ראגד האט געהערט צו ווענוס, די געטין פון ליבע. עס קען דערפאר גרייליך זיין, אז דער סמאראגד איז אין דעם פערצייטיגען פאלקס־גלויבען געווען פערבונדען אויך מיט דער „לילית".

מ'דארף נאך דערצו האלטען אין זינען, אז די געטין פון ליבע איז ביי די אמאליגע אריענטא־לישע פעלקער געווען פערבונדען מיט דעם מארגען־שטערן און האט געהייסען „די קעניגין פון הימעל" („מלכת השמים").

מיר זעהען דא, אלזא, אז די מלכת־שבא האט נאך אפילו אין די שפעטערע צייטען געהאט א נאהענטע פערוואנדשאפט מיט דער „לילית". און אויך מיט דער „מלכה פון הימעל", די געטין איש־טאר (ביי די כנענים האט זי געהייסען „עשתרת"). ווארים די געטין אישטאר איז, לויט דעם גלויבען פון די אמאליגע באבילאניער, געווען א פערפיהרע־רקע פון מענער. א פערפיהרערקע פון מענער איז אויך „לילית", און פונקט אזוי איז עס אויך די מלכת־שבא אין דער לעגענדע פון די שפעטערדיגע צייטען.

עס איז טשיקאווע, אז אין דעם אלט־יודישען מעשה־בוך איז נאך דא א מעשה, אין וועלכער עס ווערט דערצעהלט, ווי אזוי די מלכת־שבא האט פערפיהרט און אומגליקליך געמאכט א פרומען יודען פון ווארמס. אין דער דאזיגער מעשה'לע ווערט די מלכת־שבא פארגעשטעלט אלס אנ'אומגעווענליך שעהנע פרוי, מיט לאנגע, גאלדענע האר, ענליך צו דער דייטשער „לארעלײַ".

דער קיצור דערפון איז, אז די טעאריע, אז די מלכת־שבא איז נישט קיין היסטארישע פערזאן, נאר א מיטאלאגישע געשטאלט, וועלכע איז אין דער פאנטאזיע פון פאלק געווארען א געטין א קעניגין — אז אט די טעאריע איז וויסענשאפטליך זעהר גוט בעגרינדעט.

אבער דאך איז דאס נישט מעהר ווי א טעאריע. אט די אלע ארגומענטען איבערצייגען נאך אבסאלוט נישט, אז די מלכת־שבא איז א געטין, וועלכע איז אין דער פאנטאזיע פון דעם פאלק פערוואנדעלט געווארען אין א מענשליכע פערזאן. עס קאן גרייליך זיין אויך פונקט פערקעהרט: אז זי איז פון א מענשליכער פערזאן פערוואנדעלט געווארען אין א געטין, און ה'אט אין דער פאנטאזיע פון דעם פאלק אנגעהויבען מיט דער צייט שפילען די ראלע פון „לילית". מ'האט. קאן זיין, ערשט שפעטער אריבער־געטראגען אויף איהר די ראלע פון דער געטין פון ליבע.

וואו בעקומט מען גוטען וויין

ביים דעצידירען זיך, וואו מען זאל קויפען, וועלכע ס'איז זאך — דארף מען נעהמען אין בע־טראכט די סאלידקייט, פעראנטווארטליכקייט פון דער פירמע און קודם־כל די פאכמענישקייט. נאכ־מעהר דארף מען וועגען דעם אויפמערקזאם זיין, ווען ס'האנדעלט זיך וועגען ארטיקלען, צו וועלכע מען דארף א ספעציעלע מביגות.

וויין אויף פסח איז אנ'ארטיקעל פון ערשטען געברויך און דאס איז אזא ארטיקעל, אויף וועלכען דער גרעסטער טייל קונים זענען נישט קיין מבינים און מוזען זיך פערלאזען אויף דער געוויסענהאפ־טיגקייט פון פערקויפער אליין. דער קונה דארף דעריבער זיין זעהר אויפמערקזאם, וואו ער געהט קויפען וויין און נישט אריינפאלען אין ערשטען בעסטען געשעפט.

אלס איינע פון די עלטסטע, סאלידסטע פירמען אין דער וויין־בראנזשע און פון די גרעסטע פאכ־מענער אויף דעם געביט, איז אהן ספק די פירמע „בארווין", אינהאבער מענדעל בארנשטיין, נאוואָ־מייסקא 30, די דאזיגע פירמע האט שוין איהר פעסטגעשטעלטע מארקע. אין איהרע וויין־קעלערען ווערט געארבייט מיט דער גרעסטער פאך־קענטע־נישט און איבערגעבענהייט. כדי צופרידענצושטעלען אפילו די גרעסטע מפונקים און מבינים, בעמיהען־דיג זיך גלייכצייטיג צו מאכען די פרייזען, וואס צוגענגליכער, א בעזונדער אויפמערקזאמקייט פער־דינט די פירמע „בארווין", צוליב דעם, וואס די פירמע האט היי־יאהר געטראכט וועגען דער אונבע־מיטעלטער בעפעלקערונג, איינפיהרענדיג א נייעם ארטיקעל וויין צו 1 זל. 40 גראשען א פלאש. פער־זיכערענדיג פאר דער גוטסקייט פון דער סחורה.

צו דער ספעציאליטעט פון דער דערמאהנטער פירמע געהער אויך מעד, שפריט און דער דירעק־טער אימפא"ט פון וויין־ארטיקלען פון א"י־ישראל און אונגארן. ביי די דאזיגע ארטיקלען האט די פירמע די מעגליכקייט צו קאנקורירען מיט דער גאנצער שטאט.

צוליב די אלע אויסגערעכענטע מעלות בלייבט, נישט מעהר איבריג ווי צו רעקאמענדירען די ברייט־סטע קרייזען פון די יודישע קונים זיך צו פער־זעהען מיט וויין, מעד, שפריט און אלע וויין־אר־טיקלען אין דער עלטסטער סאלידסטער און געווי־סענהאפטסטער פירמע „בארווין", אינהאבער מענדעל בארנשטיין, נאוואמייסקא 30, ספעציעל דארף בעטאנט ווערען די הנחה וואס די פירמע האט גע־מאכט דער אונבעמיטעלטער בעפעלקערונג ביי דער הייגטיגער קריטישער צייט מיט דעם נייעם ארטיקעל צו 1 זלאטי 40 גראשען א פלאש. 5434

ר. איזראעל.

אויף זינדיגע וועגען

55 ·סענסאציאנעל־עראטישער ראמאן פון לאדזער לעבען

אזוי ארום האט די בערלינער פאליציי גע־וואוסט פון אלעם, וואס די חברה פלאנירט און וואס זיי טוען, און ווי אזוי זיי אפערירען אין פוילען, די דייטשע פאליציי האט אבער אלץ נישט אינטערווענירט, ווייל זי האט געוואלט בעקומען אלע פעדים פון דער גרויסער אפערע וואס האט זיך געגרייט.

די בערלינער פאליציי האט זיך אויך פער־שטענדיגט מיט דעם כעמישען קאנצערן אין דייטש־לאנד און זייער פארשטעהער פאן־אדעלשטיין, אז די אונטערהאנדלונגען וועגען אפקויפען די ערפינ־דונג זאלען ווייטער געפיהרט ווערען, ביז די ער־פינדונג וועט אנקומען פון פוילען קיין דייטשלאנד.

— איצט איז געקומען די ריכטיגע צייט צו ליקווידירען די באנדע, האט דער שעף פון דער בערלינער קרימינאל־פאליציי ווייס געזאגט צו זיין בעהילף, נאכדעם ווי די חברה האט זיך שוין גע־לאזען אויפ'ן וועג פון מארד, קענען זיי ווייטער אויך טוען אזעלכע זאכען.

— פון וואנען ווייסט איהר הער שעף, אז זיי זא־בען בעגאנגען א מארד?

— איך האב היינט בעקומען די צייטונגען פון לאדז.

— און וועגען וואס דערצעהלט זיך דארט?

— אז ס'איז בעגאנגען געווארען א מארד און [illegible] פון דעם מיליאנער סאמועל גוטמאן.

— און ווער איז דערמארדעט געווארען?

— [illegible] א דייטשער בירגער, אינזשעניער.

ראבערט מערטענס.

— פון וואנען איז אבער געדרונגען, אז אונזער „געזעלשאפט" האט אויסגעפיהרט דעם דאזיגען מארד

— מיין ליבער הערמאן, האט ווייס גוטמוטיג געקלאפט זיין געהילף אויף דער פלייצע, דער דא־זיגער אינזשיניער מערטענס איז דאך דער ווי איך האב זיך בעקענט משער זיין פון דער קארעספאנ־דענץ, וועלכער האט דעם אמעריקאנער דייווי ראלין איבערגעגעבען די דאקומענטען מיט דער ערפינדונג.

— יא, הער שעף, איך האב אי'ך טאקע געוואלט פרעגען, וואס איז מיט דער ערפינדונג.

פערשטעהסט, מיר האבען בעטען ארעסטירט דעם חברה־מאן וועלכען ראלדן האט ארויסגעשיקט פון פוילען מיט די פאפירען, איך האב אנ'איינדרוק, אז דער גאסט פון האטעל „אדלאן" ווייסט נאך נישט וועגען דעם, די דאקומענטען אליין האבען מיר איבערגעשיקט אויפ'ן כעמישען פאקולטעט אין אוני־ווערזיטעט אויף אויסצופארשען.

— נו, און וואס, איז עס טאקע אזא סענסאציע, איז דאס טאקע אזא וויכטיגע ערפינדונג, וואס זאל קענען צוגויך קומען אונזער פאטערלאנד, האבען מיר נישט אזוי לאנג בחנם געארבייט, האלטענדיג די חברה אויפ'ן אויג, כדי די ערפינדונג אריבערצו בעקומען פו זפוילען קיין דייטשלאנד?

— שטעלט אייך פאר, ליבער הערמאן, אז ערשט מיט עטליכע מינוט צוריק האט מען מיר אנגעקלונ־גען פון דער אוניווערזיטעט.

— אז וואס?

— אז די גאנצע מעשה איז א בלאף, נישט ווערט קיין פרוטה.

— אפשר וועט איהר מיר דאס בולטער ערקלע־רען, איך פערשטעה נישט.

— גאנץ פשוט. די גאנצע מעשה איז א שווינ־דעל. די ערפינדונג איז קיין ערפינדונג נישט און די פאפירען זענען צוזאמענגעשטעלט געווארען דוקא דורך א גוטען אינזשיניער, וועלכער האט אבער געוואלט אימיצען בעשווינדלען.

— נו, און וואס וועלען מיר איצט טון?

— צוליב דעם האב איך אייך טאקע גערופען, כל־זמן מיר האבען געהאט א האפנונג, די ער־פינדונג אויסצונוצען פאר אונזער לאנד, האב איך בכיון געשוויגען און געלאזען די באנדע ארבייטען ביז'ן סוף, איצט מוז דער ענין תיכף ליקווידירט ווערען, אבער אזוי שנעל ווי מעגליך.

— גוט, מיר קענען דאס באלד טון. צי האט איהר שוין דעם גאסט פון האטעל „אדלאן" אר־רעסטירט?

— נאך נישט, איך לאז איהם נאך אויף דער פריי, אפשר וועל איך זיך נאך עפעס דער־וויסען, איך לאז איהם נאך שרייבען בריף קיין פוי־לען, אפשר וועט אין זיי זיין עפעס נייעס, ער געפינט זיך אבער אונטער דער אבסערוואציע פון מילערן און דעריבער קען מען זיך שוין פער־לאזען דערויף.

— אלזא וואס בלייבט אונז אבער צו טון?

— זיך צו פערשטענדיגען מיט דער ווארשעווער הויפט־פאליציי־קאמאנדא און בעקומען די הסכמה, אז אונזערס א מענש זאל תיכף אפפאהרען קיין לאדז.

— גוט איך. מאך עס גלייך טעלעפאניש.

— אבער שוין, האט פאליציי־שעף ווייס גע־זאגט, נו, און די פאטאגראפיעס פון דעם מיסטער דייווי ראלין און סאשא ווייסעלפיש, וועלכע געפינען זיך איז פוילען, האט איהר דאך?

— יא איך האב אלץ אין די אקטען, אלץ אין ארדנונג.

— אלזא געהט און ערלעדיגט אלץ נאך היינט, די געזעלשאפט איז אונז געווארען איבריג, מיר דארפען זיך מיט זיי מעהר נישט דעם קאפ פער־דרעהען און מיט זיי מעהר נישט — קיין צייט פער־ברענגען.

געהילפס־שעף הערמאן האט זיך פערבונדען מיט דער ווארשאווער פאליציי־קאמאנדא און בקיצור איבערגעגעבען וועגען וואס ס'האנדעלט זיך, פון ווארשא האט מען געגעבען די הסכמה, אז אימיצער פון דער דייטשער געהיים־פאליציי זאל קומען קיין לאדז, אבער בתנאי, אז די דייטשע פאליציי זאל צוריק ארויסגעבען די אריגינעלע דאקומענטען פון דער ערפינדונג, ווען זיי זענען זיי אפילו פאלש, נאר א פערשטענדיגונג מיט'ן שעף ווייס, האט הערמאן דערויף מסכים געווען און שוין דעמזעלבען אוענד איז א קורירער פון דער דייטשער קרימינאל־פאליציי געפאהרען קיין לאדז.

— דער קורירער איז אנגעקומען איבערפריה פון טאג, ווען ס'איז פארגעקומען גוטמאנס לויה. דער קורירער איז שוין אפגעווארט געווארען ביי דער באהן דורך א שליח פון לאדזער אויספארשונגס־אמט, וועלכער האט זיך גלייך גענומען צו דער ארבייט.

קודם־כל איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז די גאנצע אקציע פון דער באנדע קאנצענטרירט זיך אין דער ווילע פון סאמועל גוטמאן, וועמענס לויה איז היינט פארגעקומען, פון דעם איז געווען קלאר, אז די דאזיגע ווילע דארף גענומען ווערען אונטער א שטרענגער אבסערוואציע, ווייל נאר דארט קענען די חברה־לייט זיך בעווייזען, און ווירקליך האבען די געהיים־אגענטען, האבענדיג די פאטאגראפיעס פון דושקען און סאשא אין טאש, ווי באלד דערקענט בעת דער לויה און נישט אראפלאזענדיג זיי מעהר פון אויג, זענען זיי ארעסטירט געווארען.

(המשך קומט).

פערגעסט נישט אז די 18-יעהריגע קאנדיטאריי

פון ח. קארא בעבעדיקטא 30 וועלכע איז פערזעהן מיט די פערשידענסטע
— טעל. 127-09 — געשמאקפולע געבעקסע
טארטען, מאקאראן, מאנדלען, פאמעראנצען-שאלעכץ, אלערליי דעסערטווע
און שאקאלאדעס — אלעס שטרענג כשר לחג הפסח

Dr. med.
W. Eychner
גינעקאלאג-אקושער
זגערזשער 11
טעלעפאן 134-72
נעמט אן פון 2—3 נאכמ.
און פון 7½—9 אווענד.

עפענטליכע ערקלערונג (כדי להסיר ממך עקשות פה)

אזוי ווי אין „לאדזער טאגעבלאט" נומער 70 פון ה' ניסן איז געווען א מודעה פון ראבינאט, אז איך האב געמאכט אויף זיי אנ'אנפאל בין איך מודיע, אז איך האב נישט קיין שום ידיעה אין דעם. בלאדז אין דער דזיגער גאס וואוין איך שוין 21 יאהר און ס'איז אלעמען בעוואוסט, אז איך האב אויף קיינעם נישט געמאכט קיין אנפאל. מיט א צייט צוריק בין איך 14 יאהר געווען רב אין וואלינער גוב', גע'פסק'נט שאלות 35 יאהר, סמיכות פון גדולים האב איך, שימוש האב איך געהאט, איך בין פראקטיצירט לעשות הכל עפ"י תורה, צוליב וואס די רבנים פון פריער האבן בעשטעטיגט, אז מיין הכשר האט ב"ה א ווערט. די גרעסטע רביים האבען דערלאנגט בריף פאר מיר צו די אנשי קהלה און איך קען דאס אלעס אויסווייזען. אויף איסור והיתר האבען זיי זיך אייביג פערלאזט אויף מיר און מיינע שאלות זענען כשר. יעצט ביי פסח'דיגע זאכען בין איך אויך בעגלויבט אזוי ווי אנדערע. צוליב דעם בעט איך זיי, דאס זיי זאלען צוריקציהען דעם שענדליכען בלבול אויף מיר וד' יסלח להם דעם גרויסען חטא פון לשון הרע און איין יוד ביים צווייטען ליגט דעריבער אין גלות, וועלכעס עדיין מיקר בינן עס מאכט תרוב וועלטען, ויקויים בנו מאמה"כ וחי אחיך עמך וד"ל.

נאום חנוך ה' זילבערשטיין אשר הייתי רב בק"ק מיזאטש והגליל פלך וואלין וכעת דומ"ץ בלאדז, פאמארסקא 53
ממלא מקום חותני הרב הגאון מו"ה אלימלך שהי' בראדאגאשק דומ"ץ איזה שנים קודם נסיעתו לאה"ק.

שטר מכירת חמץ

אצל הר"ר **יהושע פרידענזאז**
בהרהג ר' שמעלקי ז"ל
מורה הוראה דפה
49 זאכאדניא 49, לאדז

הלא חכמה תקרא ותבונה תתן קולה

אם תקח אמרי ומצותי תצפן אתך
אז תשכן בטח ושענן כי הלך בתום
ילך בטח ומעקש דרכיו יודע
איבער דעם זאלסט נאר קומען אין ביורא
פון **ד. מאנעלא**
וואס איז איבערגעטראגען געווארען פון צווייטען הויף אויפ'ן ערשטען הויף
פיעטריקאווער 17, לינקע אפיצינע פארטער, טעל. 124-95
וואו ס'ווערט ווייטער ערלעדיגט פינקטליך און געוויסענהאפט געשריבען אלערליי ביטעם: ציווילנע, קארנע, האנדלאווע, אפעלאציעס, אדוואלאניעס, קלויזולעס, זאבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעט אין פוילען, וועגען דירות אין אוזשאנר ראזיעמטשע, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען.
בעמ.: קלויזולעס און זאבעזפיעטשעניעס ווערען בייא מיר ערלעדיגט במשך פון 24 שעה
מיט אכטונג ד. מאנעלא, פיעטריקאווער 17, 1-טער הויף

(vertical text:) ...דרש אדם ... משגע פ... אל ...

קאנדיטאריי
F. Grycendler
פיעטריקאווער 62, טעל. 214-87
עמפעהלט אויפ'ן יום-טוב פסח אויסארבייטונגען בעקאנט פון זייער גוטסקייט מאקאראנדלען, הערבאטניקעס, פלעווע, מאקאגיגיס און פערשידענע צוקערווארען, שאקאלאד א. א. וו.

קינא-טעאטער
ZACHĘTA
26 זגערזשער 26

היינט און פאלגענדע טעג!
פראכטפולער דאפעלטער פראגראם!
1) **שאטישער עקספרעס**
אין די הויפט-ראלן: Paulina Johnson, Raymond Millard
2) **פריהלינג אין פראטער**
אין די הויפט ראלן: Lilian Ellis, Werner Fuetterer
נעכסטער פראגראם: „צווייי וועלטען"
געקליבענער ארקעסטער אונטער דער לייטונג פון ה' סטעפאנסקי
אנהויב פון די סעאנסען: אין געוו. טעג 4 נאכמ. שבת, זונטאג און יום-טוב — 12 א זייגער בייטאג. דער זאל איז גוט בעהייצט.

זיכערע הילף און א רפואה

אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיפטונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויקערס און פיס

פערלאזט אייך נישט, חייל דער ווינקעל-בראך ווערט גרויס אזוי ווי א מענשען-קאפ, אדער אזוי ווי א וואסער-קאן און עס פעלט ארויין אין דעם פוס און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטערבליך. ספעציעל גוטע הייל-באנדאזשען אויסגעצייכענט גוט דורך גרויסע פראפעסאר'ן מיט מיינע בע-האנדלונג און פון דייטשן פראפעסאר

דאקטאר בראכו רעתינג בעזאכונגען זיכער דעם שווערסטן און געפעהרליכסטן ברוך. אויך פאר הויקערס ליימונגען מיט הייל-גארסעטען און אפאראטן פאר פערקרומטע פוס און פלאט-פוס ספעציעלע אפאראטען אין די שיך. קינסטליכע גומענע פיס און הענד, גומענע זאקען פאר די גרעסטע קראנקע אדערן.
עמפפאנגט פון 9 ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אין אווענד.

ארטאפעדישע אנשטאלט
Specialist J. RAPAPORT Ortoped
von Lemberg Łódź, WÓLCZANSKA 10,
tel. 221-77, front, parter.
בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אונבעדינגט נויטיג. דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס-פראפעסארען: פראפ. ד"ר באראנטש, פראפ. דר. י. מארישלער, פראפ. ד"ר בר. קיעלאנאווסקי און אויך אנדערע.
מיר נעהמען אויף אן פערזיכערטע פון דער קראנקען-קאסע.

דאנקזאגונג.

דעם געעהרטען ה' דיר. י. ראפאפארט, ספעצ. פאר ברוך-ליידענדע אין לאדז, וואלטשאנסקא 29, פראנט 2 שטאק, פאר דער גיבער אייטערעס מענלאזער הייף און רעטען מיך דעם ערשטען טאג ראש השנה פון דעם שווערען און פאר מין לעבען געפעהרליכען ברוך, פאר דעם וויסע שאפפליכען אגלעגנען מיר דעם בענדאזש פון ז"ז טעטארע דאנק איך אויף דעם וועג העפנטליך און עמפפעהל איהם דאדורך פאר אלע ברוך-ליידענדע.
Dr. M. Minzer, N. lekarz kolejowy K. Chorych.

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
זאוואדזקא 1.
נאר פאר וועגערישע הויט-קראנקה, און מענער-שוועכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אוראלאגישע און נערווען-קראנקהייטען. קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל-קאבינעט קאסמעטיק.
— — טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אווענד. — —
פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ. נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
— בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען. —
וויזיט 3 זל.

פעהיגע
יונגלעך
מיט גוטע רעפערענצען
קענען זיך מעלדען
פון 2—4 נאכמיטאג
11 ליסטאפאדא 49
(קאנסטאנטינער) פראנט
2 שטאק, וו. 7 2069

א טיכטיגע שיך-פערקויפערין
קען זיך מעלדען פון זאפארט אין שיך-געשעפט
פירמע **אדערבערג**,
פיעטריקאווער 17.
2028

DR. MED.
Haltrecht
ספעצ.-ארצט פאר הויט און געשלעכטס-קראנקה.,
נעמט אן פון 8 - 10 פריה, פון 12—2 נאכמ. און פון 6 ביז 9 אווענד. זונטאג פון 9 ביז 1 בייטאג.
פיעטריקאווער 10
נעמט אן אין לעטשניצע „סאניטאס" ציגעל-גאס 29 פון 2 ביז 3 נאכמ.

DR. MED.
A. SZPRYNGIER
אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען
נעמט אן אין דער לעטשניצע „צענטראלנא" פיעטריקאווער 62 פון 3—4 נאכמיטאג
און אין דער היים
קילינסקיעגא 30, טעל. 222-27
פון 5—7 נאכמ.

DOKTÓR
H. WOŁKOWYSKI
האט זיך איבערגעצויגען אויף
צעגעלניאנא 36, טעל. 216-90
ספעציאל-ארצט פאר הויט- און וועגערישע קראנקהייטען, מענער-שוועכע, אלע ארט אנאליזען, עלעקטראטעראפיע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען
נעמט אן פון 9 — 2 נארם. און פון 5 — 9 אווענד
פאר דאמען בעזונדערן ווארטע-צימער.

Dr. med.
J. Lubicz
כירורג-ארטאפעד
Gdańska 28, tel. 183-17
קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער
אייגענע פראצאוניע פון זעסטליכע ארטאפעדישע אפאראטען, ווי: וועלשרקעס אויף פלאטפוסען, קינסטליכע הענט און פוס, גארסעטען א. ז. וו.
נעמט אן פון 2,30 ביז 4,30 נאכמיטאג.

Dr. med.
H. KRAUSKOPF
אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען
וואוינט יעצט
זגערזשער, 15 טעל. 113-47
נעהמט אן פון 4 ביז 7 אווענד.

כירורגישע קליניק וועכבעריד
„SANATO"
אגראדאווא 10, טעל. 213-57
1-טע און 2-טע קלאס
ערצטליכע אויפזיכט איבער דער מוטער און קינד
פרייזען פון געבורט
אין 2-טע קלאס צוזאמען מיט פערהיטונגס-מיטלען
200 זל.
אויגען-אפטיילונג פון ד"ר מעד. י. קראוש
עמפפאנגס-שעה'ן פון 1 ביז 2 נאכמיטאג.
כירורגישע אפטיילונג פון ד"ר מעד. מ. קאנטאר
עמפפאנגס-שעה'ן פון 1 ביז 2 נאכמיטאג.

DR. MED. H. LUBICZ
אפ. פאר הויט, וועגערישע און געשלעכטס-קראנק.
אויף צעגעלניאנא 43, טעל. 141-32
עמפפאנגס-שעה'ן 8—10, 12—2, און 5—8 זונטאג און יו"ט 9—1. פאר דאמען בעזונדערער ווארטע-זאל.

DR. MED.
L. Pikielny
אוראלאג
ספעציאל-ארצט פאר נירן, בלאז און אורין-קראנקה.
NAWROT 8, tel. 2,19-90
נעהמט אן פון 4—7 אווענד.

יעדער איינציגער
„מעבעל"
האט זיך איבערצייגט, אז פאר
דיוואנעס, פעלצען, נייה-מאשינען, גארדעראבען או"וו
צאהלט די העכסטע פרייזען
א. ווייצמאן שפנקעוויטש 23
טעלעפאן 191-00.
ביי מיר איז שטענדיג פערשידען גענוצט מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען.

Doktór
KLINGER
ספעציאל-ארצט פאר וועגערישע, הויט-
און האר-קראנקהייטען
ANDRZEJA 2, tel. 132-28
נעהמט אן פון 9—11 פריה און פון 5—8 אווענד און פון 1—2 נ"מ אין דער „לעטשניצע פיעטריקאווער 26

Dr. med. NIEWIAŻSKI
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
נעמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.
זונטאג און יום-טוב פון 9—1 פארמ.
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

שוין ערשינען דער מערץ-נומער
פון דער לאדזער צייטשריפט פאר ווירטשאפטליכע, געזעלשאפטליכע און קולטורעלע פראגען
„אילוסטרירטער פוילישער מאנטשעסטער"
אונטער דער רעדאקציע פון אלי בארוכין,
מיט ארטיקלען פון:
פראפ. מ. גאלאבאן, סטאראסטע אלעקסי רזשעווסקי, דיר. ע. קראסוסקי, ד"ר ה. לודוויק, ג. שפעט, אסקאר בערמאן, סטעפאן גאלבארט, מאגיסטער יוזעף ליטווין, אברהם ענגעל, ד"ר ז. עלענבערג, אלי בארוכין ברונא ווינאווער א. א
דער נומער איז רייך אילוסטרירט.
פרייז 50 גראשען.
צו בעקומען ביי אלע צייטונגס-פערקויפער.

א פרעסער
צו גארדעראבען ווערט געזוכט
אין דער בעמישער וועשעריי
נאווא-צעגעלניאנא 20 אין הויף. 2064

Dr. Z. Rakowski
פאר אויערן-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקה
9 קאנסטאנטינער 9, טעלעפאן 127-81.
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2—3

אבאנאמענטס-פרייז: אין לאדז — 5 זל. א חודש מיט אטראגען א היים; אויף דער פראווינץ 6 זל. א חודש אין אויסלאנד — 8 זל.
פאר'ן אינהאלט און טערמינען פון די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך. די אדמיניסטראציע איז אפען בייטאג און ביינאכט.

אנאנסען-פרייז: פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטען
אין טעקסט—40 „ „ „ „ —60 „ „ „ „ 4 „
נאכ'ן טעקסט—12 „ „ „ „ —18 „ „ „ „ 8 „
פאר א מילימעטער-שורה: ... ליסער דער שטאט 50 פראצ. טייערער. אויסל. 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א ווארט

Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.